چاوپێکەوتنی گۆڤاری گوڵان لەگەڵ نەوشیروان مستەفا لەپێش دامەزراندنی بزوتنەوەی گۆڕان .

Monday, November 10, 2008

دیمانە : گۆڤاری گوڵان

نەوشیروان مستەفا کەسایەتییەکی ناسراوی ناو بزاڤی رزگاریخوازی نیشتمانی کوردستانە ، بەڵام رەنگە لە هەموو سەرکردەیەکی سیاسی کوردستانی زیاتر بۆچوونی جودا جوداى لەسەر بونیاد بنرێ ، ئەمەش دەگەڕێتەوە بۆ ئەو سەردەمە ئاڵۆزو تێکچرژاوەی کە بزووتنەوەی کوردی پێیدا تێپەڕ دەبوو، نەوشیروانیش لە نێو ئەم بزووتنەوەیەدا هەمیشە ناوێك ، هێزێك ، بیروباوەڕێك بووە ، بۆیە لە هەموو کاتەکانی شەڕو ئاشتیدا ، تۆپەکە لە لای نەوشیروان دوور نەکەوتۆتەوە ، ئەم دوورنەکەوتنەوەیەی تۆپەکە بەشێك بووە لە ستراتیژییەتی نەوشیروان ، باشترین نموونەش دابڕانی ئێستای نەوشیروانە لە یەکێتی نیشتمانی ، بەڵام دابڕانێك دوور لەو ئەندام مەکتەب سیاسیانەی تری ناو حزبە کوردستانییەکانە کە لە حزب دووردەکەونەوە ، بۆ

خۆیان خەریکی ژیانی تایبەتی خۆیان دەبن ، نەوشیروان دەیەوێ بڵێت راستە من لە سیاسەتی ئێستای یەکێتی دوورکەوتوومەتەوە ، بەڵام نە لە سیاسەت دابڕاوم ، نە پیاوێکی دەستکورت و هەژاریشم لە سیاسەت تا بۆخۆم رێگای ژیانی تایبەتی بۆخۆم هەڵبژێرم ، دەیەوێ بڵێت من هەمیشە لە ناو خەڵکم ، بۆیە تا ئێستاش کەس نازانێ ئایندەی نەوشیروان چۆن دەبێت ، چونکە نایەوێ تۆپەکە لەو دوورکەوێتەوە ، بەمەش کۆمەڵێك پرسیاری ئاڵۆز لای هەر خوێنەر و سیاسییەکی ئەم وڵاتە دروستدەبێت ، ئەوەیە لوغزەکە ، نەوشیروان لە ساڵانی خەباتی حەفتاکان و بەتایبەت هەشتاکانیشیدا ، جار جار دەیەویست موفاجەئە دروست بکات ، هەر چەندە موفاجەئەی ئەمجارەی ئەگەر بتوانێ دوا مەفاجەئەو سەرکەوتووترینیان دەبێت ، کە دەتوانێت تا رادەیەك ئەو لاپەڕە خوێناوییانەشی پێ رەشبکاتەوە ، کە زۆرجار لێرەو لەوێ باسیدەکەن ، بە تایبەت سەردەمە دژوارەکانی شەڕی ناوخۆ ، بەڵام پرسیار ئەوەیە ئایا نەوشیروان بەم تەمەنەی ئێستای دەتوانێ ئەم موفاجەئەیە بکات ، بەر لەوەی گوێبیستی خۆی بین بە بەڵێ یا نەخێر ، لە ئایندەدا مێژوو وەڵامان دەداتەوە ، تەنها کەمێك چاوەڕوانی دەوێت .

من بەش بەحاڵی خۆم ئەوە یەکەمجارە بە راشکاوی و رووبەڕوو لەگەڵ کاك نەوشیروان گفتوگۆ بکەم ، پێشتر زۆر تێبینی و رەخنەم لەسەری هەبوو ، چونکە رابردوویەك کە بۆتە بەشێك لە ژیانی ئێمەو بەشێك لە بزووتنەوەی رزگاریخوازی نیشتمانیشە ، زۆر شتمان پێدەڵێت ، کە وەك کاك نەوشیروان وتی با گۆڕ هەڵنەدەینەوە ، چونکە بۆگەن و ئێسك و پرووسك دێنە دەر .

یەك لەو خاڵەگرنگانەی کە ئەمڕۆ بۆ خەڵك گرنگە ئەوەیە نەوشیروان مستەفا ژیانێکی زۆر سادەی هەیە ، وەك دەڵێن لە ساڵانی هەشتاکانیش وابووە ، هیچ کاتێك نەیویستووە ژیانی خۆی لە خەڵکی ئاسایی جیا بکاتەوە ، وەك کەسێکی خانەدان خۆی دەرگا لە میوان دەکاتەوەو هەر خۆیشی تا بەردەرگای ماڵەکەی بۆ بەڕێکردن لەگەڵی دەچێت و زۆر بەخێرهاتنیشی دەکات ، لە خانوویەکی زۆر ئاسایی دەژێت ، کە دەچیتە ژوورەوە هەست ناکەی ماڵە بەرپرسەکانی ئەو سەردەمەیە ، پێشتر وێنەی کاك نەوشیروان لە زهنی مندا ، ئەوەبوو راستییەکان تەنها لەلای خۆیەتی و ئەوەندە بڕوای بە دیالۆگ نییە ، پێم وابوو دەمارگرژەو رەفزەوییە ، واقیع ناخوێنێتەوەو شت بەسەر خەڵکیدا فەرز دەکات ، پێم وابوو زوو لەو قسانە تورە دەبێت کە بە دڵی ئەو نین و هەڵدەچێ ، پێم وابوو بۆ کەمکردنەوە یا نەهێشتنی جیاوازییەکان گەر بتوانی تەسفیەی جەسەدیت دەکات ، پێم وابوو نەوشیروان .....، بەڵام لەگەڵ یەکەم دواندنیدا ، هەستم کرد نەوشیروان ئێستا زۆر جەخت لەسەر دیالۆگ و گۆڕینەوەی راو رای بەرامبەر دەکاتەوە ، حەز دەکات کێشەکان دوور لە توندوتیژی بەرەو چارەسەرکردن بچن ، نایەوێ بە هیچ جۆرێك جارێکی تر کورد لەنێو خۆیدا

خوێن برِێژێ ، نایەوێ ئەو ئەزموونەی بە خوێن هاتۆتە دی بە هۆی گەندەڵییەوە لە دەستی بدەین ، نایەوێ تایبەتمەندی هەر شارێکی کوردستان لەبەرچاو نەگیرێت و لە ناو حوکمڕانی گشتیدا بتوێتەوە ، نایەوێ خەڵك بە دروشمی بریقەدار فریو بدرێ ، نایەوێ ...

بەڵام نەوشیروان چەند دەتوانێ ئەو بۆچوونانەی خۆی بهێنێتە دی ، ئەمەیان با خوێنەر لە دوای خوێندنەوەی ئەم دیمانەیەی رای خۆی لەسەر بدات .

گۆڵان : بابەتێك هەیە کە جێگەی پرسیارە ، لە ساڵی 1972 کاتێك کۆمەڵەی رەنجدەرانی کوردستان دامەزرا، ئەو کاتە پارتی لە هەرەتی بڵاوبوونەوە و پەرەسەندن دا بوو . رۆڵی کاك نەوشیروان لە دامەزراندنی ئەو کۆمەڵەیە دیار نییە ، بە تایبەتی کە ئەوکات پێی دەوترا کۆمەڵەی مارکسی لینینی ، رۆڵی تۆ چی بوو لەو دامەزراندنەدا ، بە تایبەت کە ئەوکاتانە تۆ لە ڤیەنا بوویت ؟

نەوشیروان : کۆمەڵە ساڵی 1970 دامەزراوە . رۆڵی من لە پێشترا ئەوەبوو کە خاوەنی ئیمتیازی گۆڤاری رزگاری بووم. گۆڤاری رزگاری زەمینەی فکریی دروستکردنی کۆمەڵەی خۆشکرد . ئەو زەمانە پارتی دوو کەرت بوو ، کەرتێکیان خوالێخۆشبوو مەلا مستەفا سەرکردایەتی دەکرد و کەرتەکەی تریش خوالێخۆشبوو برایم ئەحمەد سەرکردایەتی دەکرد . حزبی شیوعیش ببوون بە دوو کەرتەوە ، کەرتێکیان لایەنگیری لە یەکێتی سۆڤیەت دەکرد و کەرتەکەی تریش لایەنگری لە چین دەکرد . لە ناو کورددا بە تایبەتی ئەو چوار باڵە یان چوار حیزبە هەبوون . ئەو کاتە ناکۆکییەکی زۆر قووڵی فکری لە نێوان خەتی یەکێتی سۆڤیەت و خەتی چین هەبوو . چین یەکێك بوو لەو وڵاتانەی کە بیری جۆرێك لە مارکسیزم - لینینیزم و بیروباوەڕی ماوتسیتۆنگ ی بڵاو دەکردەوە ، بیروباوەڕی ماوتسیتۆنگ لەسەر بنچینەی ئەوەی کە نەخشەی رێگای رزگاربوونی گەلانی بەو جۆرە دانابوو کە پێویستە میللەتێك کاتێك خەبات دەکات بۆ ئەوەی رزگاری بەدەست بهێنێت دەبێت حزبێکی پێشڕەوی هەبێت بە شێوەیەکی نوێ ، دەبێت بەرەیەکی یەکگرتووی گەلیی هەبێت ، دەبێت لەشکرێکی رزگاری گەلیی هەبێت ، ئێمە پێمان وابوو هیچ لەو (3) سێ مەرجانە لە هیچ کام لەو حیزبانە نەبوون . لەبەرئەوە ئێمە هەوڵماندا لەسەر ئەو مۆدیلە نوێیە رێکخستنێك دروست بکەین . بەیاننامەی (11) ی ئادار پەلەی کرد لە پێکهێنانی کۆمەڵە . چونکە بەیاننامەی (11) ی ئادار بووە هۆی ئەوەی دوو باڵەکەی پارتی سەرلەنوێ یەکبگرنەوە و ئەمیان لەناو ئەوی تردا توایەوە . ئەمە بووە سەبەبی ئەوەش ئەو باڵەی شیوعی کە سەر بە یەکێتی سۆڤیەت بوو وردە وردە زاڵ بێت و لە حکومەت نزیك بێتەوە و ئەوەندەی تر تەسفیە بکات . لەو کاتە ئەو بۆشاییە فکری و سیاسیەی هەبوو کۆمەڵە توانی پڕی بکاتەوە . من ئەو کاتە لە ساڵی 1970 حوکمی ئیعدام درابووم لە لایەن مەحکەمەی سەورەوە لەسەر

کێشەیەك کە بە راستی دەستی منی تێدا نەبوو ، بەڵام وەکو تۆڵە کردنەوە ئەو سزایە لەسەر من داندرابوو ، لەبەرئەوە نەمدەتوانی بە ئازادی هاتووچۆ بکەم و بێم و بچم و لەگەڵ خەڵکدا دانیشم و سیمینار و کۆبوونەوە بکەم . بە پێچەوانەوە وەختێك کە برایم ئەحمەد و گروپەکەی هاتن بۆ قەسرو ماکۆسان ، من لەگەڵیان هاتم و ماوەیەك لەگەڵیشیان مامەوە هەتاوەکو رێگایەکم دۆزیەوە کە لە رێیەوە سەفەری دەرەوە بکەم . دوای ئەوە ساڵی 1971 سەفەری دەرەوەم کرد . براکانی تر درێژەیان بە ئیشەکە دا و من یەکێك بووم لەو کەسانەی هاوکاریم کردووە لە دامەزراندنی کۆمەڵە و لە پێکهێنانی گروپەکانی سەرەتاکە . بەڵام ئەو ماوەیە بە حوکمی ئەوەی کە من دوورکەوتمەوە و چووم بۆ ڤیەننا ، بەڵام ئاگاشم لێیهەبووە کە برادەرانی تر ئیش و کاریان کردووە ، هەرچەندە بەهۆی سەفەرکردنەکەم من وەك خۆم نەمدەتوانی بە چالاکی بەشداری تێدا بکەم ، ئەو کاتەش کورد لەناو ئەوروپا ئەوەندە زۆر نەبوو تا بڵێین لە ناو کوردەکانی ئەوروپا ئیشم کردووە .

گۆڵان : دەکرێ لە رێگای تۆوە بزانین بیرۆکەی دامەزراندنی کۆمەڵەی رەنجدەرانی کوردستان بۆ یەکەم جار هی کێ بوو ؟

نەوشیروان : بیرۆکەکە لە راستیدا وەك گوتم دەگەڕێتەوە بۆ ئەو جیاوازیی چینی سۆڤیەتی . ئەو زەمانە گروپێك هاتبوون بۆ سلێمانی کە جیاببوونەوە لە حیزبی تودەی ئێرانی ، ئەو گروپە بە ناوی سازمانی ئینقیلابی ئەو کارەیان دەکرد . ئەوانە کاریگەری زۆریان هەبوو لەسەر ژمارەیەك لە کادیرە گەنجەکانی ئەو کاتەی کە لە باڵی مەکتەبی سیاسی کاریان دەکرد .

گۆڵان : واتا تۆ لەو کەسانە نەبووی کە تەئسیرت لێ کرابێ ؟

نەوشیروان : نەخێر من یەکێك بووم لەو کەسانە .

گۆڵان : لە ساڵی 1975 کاتێك ئەو نسکۆیە بەسەر کورد دا هات ، تۆ ئەو کاتە پەیوەندی سیاسیت لەگەڵ پارتی بوو یان لەگەڵ کۆمەڵە ؟ یان لەگەڵ هەردووکیان بووی ؟ چۆن ؟

نەوشیروان : من دوای یەکگرتنەوەی پارتی ، نەبوومەوە ئەندام لە پارتی ، هەر وەك دۆستی پارتی مامەوە . هەتا ئەو کاتەی من سەفەری ڤیەننام دەکرد هاتم سەردانی مەکتەبی سیاسی پارتیم کرد ، ئەو کاتە دکتۆر مەحمود لەوێبوو و زۆریان پێ خۆشبوو کە من وەك نیشانەیەك لە یەکگرتنەوەی هەردوو باڵەکە لەوێ بم بە ئەندامی لقی ئەوروپا . وابزانم کاغەزیشیان نووسی ، بەڵام من لەدەرەوەی رێکخستن بووم . بەڵام لەگەڵ برادەرانی کۆمەڵە ئاگایمان لەیەکتر هەبوو .

گوڵان : کۆمەڵەی رەنجدەرانی کوردستان دوای ساڵی 1975 توانی بە هێزو تین و گوڕێکی ترەوە بکەوێتە شاخ و هەروەها لە کۆتایی حەفتاکان و سەرەتای هەشتاکانیش تا ناوەڕاستی هەشتاکان توانی لە شاریش هاوسەنگیەکی گەورە لە بزوتنەوەی رزگاریخوازی نیشتمانی کوردی درووست بکات . چ پێویستی بەوە بوو بچێتە ناو یەکێتی نیشتمانی کوردستان ؟ لە کاتێکدا کۆمەڵە خۆی حزبێکی زۆر فراوان و گەورە بوو بە تایبەتی لەریزی گەنجەکان ؟.

نەوشیروان : پێش دەستپێکردنەوەی شۆڕش لە ساڵی 1975-76 کۆمەڵە رێکخراوێکی وەها گەورە نەبووە ، هەرچەندە پتەوترین رێکخراو بوو لەچاو هەموو رێکخراوەکانی تر و لەرووی رێکخستنەوە لە هەموویان کارامەتر بوو ، کادیری باشی هەبوو بەڵام بە ژمارە کەم بوون . ئەمە یەکەم . دووەم ، بۆ زانیاریت ئەو کاتە مام جەلال سکرتێری کۆمەڵە بوو هەر لە سەرەتای دامەزراندنەوە تا ئەو فەترەیەش .

گوڵان : واتە یەکەم سکرتێری کۆمەڵە مام جەلال بوو ؟

نەوشیروان : بەڵێ . درووستکردنی یەکێتی لەراستیدا جۆرێك بوو لە جێبەجێکردنی ئەو بیرەی کە هەم پارتی پێشڕەو هەبێت هەم بەرەی یەکگرتوویی گەل هەبێت و لەشکری رزگاریی دروست بکات . ئێمە هەوڵماندا ئەو مۆدیلە لە کوردستان دروست بکەین . واتە بەشداریکردنی کۆمەڵە ئێمە ئەو زەمانە وامان حیساب دەکرد وەك چۆن تۆ بەردێك دەخەیتە ناو ئاوەوە چەند هەڵقەیەك دروست دەکات ، هەڵقەی یەکەم زۆر رۆشن و دیارە ، هەڵقەی دووەم کەمتر رۆشنە ، هەڵقەی سێیەم لەو کەمتر ، وامان دانابوو کۆمەڵە ببێت بە نەوات بۆ کۆکردنەوەی ئەو هەڵقە جیاجیایانەی توێژە کۆمەڵایەکانی ناو کۆمەڵی کوردەواری .

گوڵان : مام جەلال چۆن وازی لە سکرتێری کۆمەڵە هێنا ، با بزانین کاك نەوشیروانیش چەندەمین سکرتێرە ؟

نەوشیروان : لەراستیدا رەنگە بە فەرمی من دووەم سکرتێری کۆمەڵە بووبم ، ئەو کاتەی کە مام جەلال لە ساڵی 1972 چووە دەرەوە ، ئەوەی کە بە عەمەلی سەرپەرشتی رێکخستنەکانی کۆمەڵەی کردووە شەهابی شێخ نوری بووە . دوای ئەوەی کە کاك شەهاب گیرا و رێکخستنەکانی کۆمەڵە تووشی گرتن و راوەدوونان بوون کۆمیتەی هەرێمەکان دروست بوون . کاك ئارام مەسئولی کۆمیتەی هەرێمەکان بووە بەڵام ئەو کاتەش هەر مام جەلال سکرتێری کۆمەڵە بووە . پاش ئەوەی کە یەکێتی نیشتمانی دامەزرا و بێجگە لە کۆمەڵە بزوتنەوەی سۆشیالیستی هاتە ناو یەکێتییەوە و خەتی گشتی دروست بوو ، ئیتر ئەوساکە گفتوگۆمان لەگەڵ مام جەلال کرد کە ئایا وەکو سکرتێری کۆمەڵە ئەمینێتەوە یانیش دەبێت بە قاسمی

مشتەرەکی ئەو (3) سێ باڵەی کە یەکێتیان دروست کردووە . ئەو (مام جەلال) قاسمە مشتەرەکەکەی هەڵبژارد و ئێمەش هەموومان قەبوڵمان بوو کە بێ بە قاسمی موشتەرەکی هەر سێ باڵەکەی ناو یەکێتی ، بەڵام تا ئارام مابوو هەر مام جەلال بە فەرمی سکرتێری کۆمەڵە بوو ، کاك ئارامیش کارەکانی بەڕێوەدەبرد ، واتا بەرپرسی کۆمەڵە بوو بەڵام سکرتێر نەبوو ، بەڵکو هەر مام جەلال سکرتێر بوو .

گوڵان : بەڕێزت لە ڕێگای کۆنگرە و کۆنفرانس یا پلینیۆمەوە بووی بە سکرتێر یان مام جەلال دەستنیشانی کردی بۆ سکرتێری ؟

نەوشیروان : نەخێر من دوای ئەوەی کە کاك ئارام شەهید بوو لە بەری قەرەداغ ، کۆبوونەوەیەکی فراوانی کادیرەکانی کۆمەڵەمان لە شێنێ کرد ، لەو کۆبوونەوەدا من هەڵبژێردرام کە سەرپەرشتی کاروبارەکانی کۆمەڵە بکەم . دوای ئەوە کۆبوونەوەیەکی فراوانی ترمان بەست ، پاشان کۆنفرانسی یەکەممان بەست و لەم کۆنفرانسەدا من بە سکرتێرری کۆمەڵە هەڵبژێردرام . ئێمە لە سەردەمی پێشمەرگایەتیدا (3) سێ جار کۆنفرانسی کۆمەڵەمان بەستووە .

گوڵان : بەڵام لە هەشتاکان دوایی نەبەسترا ؟

نەوشیروان : لە هەشتاکانیش بەستمان بەڵام دوای ئەوەی لە 1986 شەڕی سەخت لەنێوان کورد و حزبی بەعس درووست بوو ، لەراستیدا لە ترسی بۆردوومانکردن و بەکارهێنانی چەکی کیمیایی نەمانتوانی کۆنگرەیەکی وەها ببەستین ، ئەترساین کە زۆربەی کادیرەکانمان بکوژرێن .

گوڵان : ڕەنگە ئەو کاتە حەماسێکیش نەبووبێت بۆ بەستنی کۆنگرە ؟

نەوشیروان : شەڕەکە ئەوەندە سەخت بوو ، بوو بووە ئەولەویات . ئەوەی من باسی دەکەم دوای 1986 ە . هۆکارەکەشی ئەو شەڕە سەختە بوو کە ئەو کاتە جێگایەك نەبوو تۆ بتوانی بە دڵنیایی کۆنفرانسی تێدا ببەستی .

گوڵان : لە 21-11-1976 کە شەهابی شێخ نوری و جەعفەر عەبدولواحید لە سەرکردایەتی کۆمەڵە و ئەنوەر زۆراب لە ڕێکخستنی بەغداد لە سێدارە دران . ئایا لەسەر کۆمەڵە لە سێدارە دران یان بەهۆی بیری نەتەوەیی و کوردایەتی بوو ؟

نەوشیروان : یەکێك لەو شتانەی کە لەسەرەتای دامەزراندنی کۆمەڵەوە ئێمە گرنگیمان پێ دەدا ئەوە بوو کە کۆمەڵە خۆی بپارێزێ لە لێدان .ساڵی 1970 تا 1975 ئێمە هێنی ئەوەمان هەبوو کە ئەگەر کەسێك

بگیرایە رەنگ بوو پارتی بیگرێ بە تۆمەتی ئەوەی کە جاسوسی بەعسیە ، حکومەت بیگرێ بە تۆمەتی ئەوەی کە جاسوسی دەزگای پاراستنە . لەبەرئەوە ئەوەندەی بۆمان کرا هەوڵماندا هەڵقەی ڕێکخستنەکانی نا کۆمەڵە زۆر زۆر تەسك بێت و ئێمە کادیری ڕێکخستن دروست بکەین نەك ڕێکخستنی جەماوەری . لەبەرئەوە ئەدەبیاتیشمان نەبوو ، یەك دوو بڵاوکراوە وەختی خۆی بە هەڵە بڵاوکراوەتەوە ، بەڵام دوایی کۆکراوەتەوە . کۆمەڵە تا ساڵی 1976 هیچ شتێکی بە ڕەسمی بڵاونەکراوەتەوە بۆ خەڵك . بە شێوەیەکی زۆر نهێنی کاری دەکرد لە ناو نوخبەیەکی هەڵبژێردراودا ، بۆ نموونە لە ناو زانکۆی سلێمانیدا وەختێ کە ڕێکخستن دروست دەکەیت تەنها ئەو کەسانەت ڕێکدەخست کە لەکاتی قەیران و تەنگژەکاندا دەتوانێ سەرکردایەتی ڕای گشتیبکات ، ئەتوانێت لە ناو خوێندکاراندا ڕۆڵێکی کاریگەری هەبێت لەناو کرێکاراندا ئەو کەسانە ڕێکبخەیت کە لە کاتی ئەزەماتدا ئەتوانێت لە ناو چینی کرێکاراندا کار بکات ، لەناو ڕۆشنبیراندا هەر بەم شێوەیە . واتە هەڵبژاردەی ئەمانە هەوڵدەدرا کۆبکرێتەوە و بە چەندین قۆناغدا تێدەپەڕین و بە هەڵقەی ڕۆشنبیری و ئەمانە تا ئەبن بە ئەندام . ساڵی 1975 کاتێ کۆمەڵە هاتە ناو یەکێتییەوە ئیتر ئەو قۆناغە دەستی پێکرد . کاك شەهاب و ئەو برادەرانەی کە حوکمی ئیعدام دران بە تۆمەتی ئەوەبوو کە ئەمانە تەیارێکی مارکسیان درووست کردووە و سەفەری دەرەوەیان کردووە و پەیوەندیان کردووە بە جیهانی بێگانەوە ، چونکە کاك شەهاب چەند جارێك چووبوو بۆ بەیروت فەلەستینیەکانی بینیبوو . واتا بەشێکی ئەو برادەرانەی ئیعدام کران لەسەر ئەوە ئیعدام کران .

گوڵان : ئێستا یان جارانیش باس لەوە دەکرا کە جیاوازیەك هەبووە لەنێوان شەهید ئارام و شەهید شەهاب . هەریەکە و سەر بە باڵێکی سەربەخۆ بوون و کۆمەڵێك گرووپی دیکەیان لە خوار خۆیان هەبوو. یەعنی کۆمەڵێك پەیرەوی شەهید شەهابی کردووە و کۆمەڵێکیش پەیرەوی شەهید ئارامی کردووە . ئایا کاك نەوشیروان مستەفا پەیڕەوی کام باڵی دەکرد تا ئەو دوانە مابوون ؟

نەوشیروان : ئەوە ڕاست نییە ، ئەوە ڕاست نییە ، یەك کەڕەت ناکۆکی لەناو کۆمەڵە دروست بوو ، ئەویش ناکۆکیەکی فکری بووە ، دوایی حەسم بوو . ناکۆکیەکە دوای ساڵی 1975 و تێکشکانی شۆڕشی کوردبوو ، لە ناو سەرکردایەتی کۆمەڵە جۆرێك لە بۆچوون دروست بوو بوو کە ئایا ناکۆکی سەرەکی ئێمە لەگەڵ حکومەتی بەعسە یان لەگەڵ ئیمپریالیزمی ئەمریکایە . بەڵام لە دوای فەترەیەکی زۆر کەم ئەو موشکیلەیەش حەل کرا ئەوەی کە پێشبینی شۆڕشی کرد و کاك شەهابیش پێشبینی شۆڕشی کرد .

گوڵان : ئەی بۆ لە سەرکردایەتی کۆمەڵە و سەرکردایەتی ئێستاش هەندێ جاران ئەو شتانە باس دەکرێن . لە سەرکردایەتی یەکێتی ئەوانەی کە پێشان لە مەکتەبی سیاسی و سەرکردایەتی کۆمەڵە بوونە باسی ئەو جیاوازیە دەکەن لە نێوان شەهید ئارام و شەهید شەهابدا ؟

نەوشیروان : من پێموایە ئەوە راست نییە . رەنگە ئەو برادەرانە لە بێئاگاییەوە قسە دەکەن . تا ئەو زەمانەی کە کاك شەهاب و هاوڕێکانی لە سەرکردایەتی کۆمەڵە بوون کاك ئارام کادیرێکی ئاسایی بووە لە کۆمەڵە ، لە سەرکردایەتی نەبووە . دوای ئەوەی کاك شەهاب و هاوڕێکانی کەوتنە بەر گرتن و راونان و کۆمیتەی هەرێمەکان دروست بوو ، لەوەیا کاك ئارام هاتە پێشەوە و بووە کەسی یەکەمی ناو کۆمەڵە .

گوڵان : باشە کاك نەوشیروان کە باسی شەڕی ناوخۆی هەشتاکان دەکرێت ، لەبەرچی هەموو حزبەکانی بەرەی جود ئەوانەی کە ئێستاش ماون و جگە لەمانەش زۆر خەڵکی تەنانەت ناو یەکێتیش ئێستا نەوشیروان بە سەرکردەیەکی کاریگەری ئەو شەڕەی ناوخۆیە دادەنێن . وەك رۆژانە ئەوانەی ناو مەکتەبی سیاسیش ئەوە دەڵێنەوە کە نەوشیروان خەڵکی بە کوشتن داوە . باشە بۆ هەر کاك نەوشیروان سەرکردایەتی یەکێتی دەکرد ، یان فیعلەن تۆ رۆڵێکی زۆرت هەبوو ، بەکورتی بۆچی ناوی تۆ زیاتر لە هەر ناوێکی دیکە زەق دەکرێتەوە ؟ یان مەبەستێکی تر هەیە کە ئێمە نایزانین ؟

نەوشیروان : رەنگە ئەوە دوو فاکتەری هەبێت . یەکێکیان فاکتەری ناوخۆی یەکێتییە کە ئەوە بەشێکە لەو ململانێیە ناوخۆییەی لە نێوان باڵە جیاجیاکانی ناو یەکێتیدا هەیە . بەشێکی تریشیان ئەگەڕێتەوە بۆ ئەو توانا میدیاییەی کە کاتی خۆی حزبی شیوعی عێراق هەیبوو ، لە راستیدا حزبی شیوعی رۆڵی زۆر گەورەیان هەبوو لەوەی کە ناوی من بە شەڕی ناخۆوە بنووسێنن بە تایبەتی دوای شەڕی (پشتئاشان) و ئەوانە . خۆت ئەزانی کادری راگەیاندن لە حزبی شیوعیدا زیاتر بوو ، ئەو زەمانە یەکێتی سۆڤیەت مابوو ، حزبی شیوعی لەگەڵ حزبی شیوعی تری دونیا پەیوەندیان هەبوو ئیتر هەڵمەتێکی جیهانیان دژ بە من دەست پێکرد .

گوڵان : باشە لەبەرچی ناوی تۆیان دیار خست ؟ ئایا لەبەرئەوە نەبوو فیعلەن رۆڵێکی باشت نەبینی ؟

نەوشیروان : لەبەرئەوەی من سەرکردایەتی هەندێك لە شەڕەکانم کردووە .

گوڵان: واتا حەقیقەتێکی تێدا هەبووە بەرامبەر بە تۆ؟

نەوشیروان : من حەز ناکەم بگەڕێینەوە بۆ رابردوو گۆڕ هەڵبدەینەوە چونکە کەگۆڕ هەڵدەدەیتەوە عادەتەن بۆگەن و ئێسك و پرووسك دێتە دەرەوە . شەڕی یەکێتی لەگەڵ هەموو لایەنەکانی ترا ، لەراستیدا بە پلەی یەك لەگەڵ پارتیدا بوو ، چونکە پارتی وەکو تاکە حزب مەبدەئی تەعەدودیەتی قەبوڵ نەدەکرد . ئەو شەڕانە بەشێك بوو لە چەسپاندنی فکرەی تەعەدودیەت کە بۆ جاری یەکەم بوو یەکێتی هێنایە کوردستانەوە . فرەیی حزبی ، فرەیی سیاسی و فرەیی رۆژنامەوانی تا ئەو زەمانە پارتی خۆی بە تاکە حزب دەزانی کە شیعاری ئەوەی هەبووپێشڕەوی کورد پارتیە و هیچ حزبێکی تر نییە . ئەمە وەختێك یەکێتی دروست بوو هەڵگەڕانەوە بوو لەو سەرەتایە .

گۆڵان : بەس هەست ناکەی لە واقیعی عەمەلیدا یەکێتی نەیتوانی ئیستیعابی ئەو هەموو حزبە کوردستانیانە بکات ، کە خەباتی رزگاری نیشتمانیان دەستپێکردبوو ؟ چونکە یەکێتی بەتەنیا لەبەرەیەك بوو و حزبەکانی تریش هەموویان لە بەرەیەکی تر . خۆی تەعەدودیەت ئەوەیە حزبەکانی تر قەبوڵ بکەی لە کاتێکدا پارتی لەناو زۆرترین حزبەکانی کوردستانیدا بوو ، بەرەی جودیان پێکهێنابوو ، بەڵام یەکێتی بە تەنیا بوو و شەڕی دەکرد بۆ ئەوەی هەموو حزبەکانی تری وەکو سۆشیالیست وشیوعی و پاسۆك و .... هتد پاکتاو بکات ؟

نەوشیروان : من وەك گوتم نامەوێ باسی ئەوە بکەین . بە جێیدەهێلین بۆ مێژوونووسان ، با ئەوان هەڵیسەنگێنن .

گۆڵان : با بێینە سەر هەڵوەشانەوەی کۆمەڵە ... خەڵکێکی زۆر چ ئەوانەی ئێستاش هەر خۆیان بە کۆمەڵە دەزانن یان لە رێگای کۆمەڵەوە توانیان ببن بە کادیرێکی کوردستانی و نیشتمانی ، قسە ئەوەیە خەڵکی دەرەوەی کۆمەڵەش دەڵێن گورزێکی گورچك بڕ بوو کە درا لە کۆمەڵە و تەنانەت لە بزاڤی نیشتمانیش ، باشە کاك نەوشیروان چۆن توانی ئەو بڕیارە بدات کە کۆمەڵە لە ساڵی 1988 هەڵبوەشێنێتەوە ؟

نەوشیروان : من بە تەنیا ئەو بڕیارەم نەدا ، ئەوە ژمارەیەکی زۆر پێش من لە کادیرەکانی کۆمەڵە ئەو گفتوگۆیانەیان دەست پێکردبوو لەگەڵ یەکێتی شۆرشگێڕاندا ، لە قاسمە رەشەوە ئەو گفتوگۆیانەیان دەستپێکرد بوو . کە بڕیاری هەڵوەشانەوەی کۆمەڵەشمان دا لە کۆبوونەوەیەکی زۆر فراواندا چەند سەد کەسێك تێیدا بەشدار بوون کە ئەو بڕیارەمان دا . بەڵام لە بیرت نەچێت وەختێك کە کۆمەڵەمان هەڵوەشاندەوە تەسلیمی دەست سەرکردایەتیەکم کرد کە جگە لە دوو کەسیان ئەوانی تر هەموویان کۆمەڵە بوون .

گوڵان : واتا خۆت قەناعەتت بە هەڵوەشاندنەوەکە هەبوو ؟

نەوشیروان : بەڵێ ئەو زەمانە قەناعەتم پێ هەبوو . بەڵام ئەزموون دەری خست کە شتێکی هەڵەمان کردووە .

گوڵان : هەستت کرد کە غەدرێکت کردووە ؟

نەوشیروان : ئێستا واتا ئەو دوو سێ ساڵە هەست دەکەم کە کارێکی هەڵەمان کردووە . لەوەوپێش پێم وابوو وەك بۆم باسکردی کە کۆمەڵەمان هەڵوەشاندەوە و تەسلیمی سەرکردایەتی یەکێتیمان کرد ، ئەو کاتە لەناو سەرکردایەتی یەکێتیدا تەنها دکتۆر فواد مەعسوم و دکتۆر کەمال فواد کۆمەڵە نەبوون ئەوانی تر هەموویان کۆمەڵە بوون و دەیانتوانی هەموو یەکێتی بکەن بە کۆمەڵە .

گوڵان : بەڵام نەیانکرد ؟

نەوشیروان : بەڵێ نەیانکرد ..

گوڵان : دەکرێت بزانین کاك نەوشیروان لەبەرئەوەی زۆر جاران هەست دەکرێت لە حزب دادەبڕێت واتا تووڕە دەبێت ، وەك ماوەیەك لە زەڵێ دانیشتبووی خەریکی نووسینی یاداشتەکانت بووی و هەندێ جاریش سەفەری دەرەوەت کردووە ، هەندێ جاری دیکەش هەست دەکەیت کاك نەوشیروان عادزە ، دڵگیرە ، تووڕەیە . دەکرێ بزانین ئەو هەموو جارانە کاك نەوشیروان ئیستیقالەی دەدا یان هەر بۆ خۆی تووڕە دەبوو و خۆی دوور دەخستەوە و دەچووە کەنار و لە ناوەند دووردەکەوتەوە ؟

نەوشیروان : پێموایە ئێوە مانان حەقە بە تەقدیرەوە سەیری ئەو هەڵوێستانەی من بکەن . چونکە ئەو کاتانەی من دوور دەکەوتمەوە لە راستیدا لەکاتی شەڕی ناخۆدا بووەو من بۆم بەجێهێشتوون . بۆ نموونە بۆت باس بکەم لە دوای هەڵبژاردنی یەکەمی پەرلەمانەوە من لەگەڵ برادەرەکانی خۆمانا ناکۆك بووین لەسەر ئەوەی کە ئایا کادیرەکانی یەکێتی بێنین کاروباری حکومەتی پێ بسپێرین یاخود کادیرەکانی یەکێتی چاودێر (مراقب) بن بەسەر حکومەت و ، تەکنۆکرات بهێنین . ئەوە یەکێك لەو خاڵانە بووە بووە کە ئەو زەمانە من لایەنگری ئەوە بووم خەڵکی تەکنۆکرات بهێنین با ئەوەشت پێ بڵێم منیان تەرشیح کرد بۆ یەکەم سەرۆکی حکومەت ، بەڵام نەمکرد چونکە باوەڕم پێ نەبوو . برادەرانی تر پێیان وابوو ئەگەر لە دەسەڵاتدا نەبین خەڵکمان لەگەڵ نابێت ، لەبەرئەوە دەیانوت ئێمە خۆمان لە شۆڕشدا ماندوو بووین بۆچی تەسلیمی خەڵکی تری بکەین . لە مەوزوعی یەکێتی و پارتیشدا من رەئیم وابوو ، بێگومان پێش هەڵبژاردن من لەگەڵ کاك

مەسعود قسەم کرد لەسەر ئەساسی ئەوەی لیستێکی هاوبەش دروست بکەین . من باوەرم وابوو لەبەرئەوەی میللەتەکەمان بە قۆناغێکی زۆر سەختدا تێپەڕیوە و تووشی کارەساتی سیاسی ، کۆمەڵایەتی ، ئابووری و رۆشنبیری بووە . ئەم قۆناخە میلەتەکەمان پێویستی بە ئیستیقرار هەیە ، بۆ ئەوەش چاکترین شت ئەوەیە دوو حزبە سەرەکیەکە لیستی سەرەکیان هەبێت . ئەو زەمانە (1992) پەرلەمان سەد ئەندامی هەبوو ، وتم با پارتی 35 کورسی هەبێت و یەکێتی 35 کورسی هەبێت . 30 یەکەی تر بۆ خەڵکی سەربەخۆ و تەکنۆکرات و حزبەکانی تر دابنێین بۆ ئەوەی ئەگەر لە نێوان یەکێتی و پارتیدا جۆرێك لە ناکۆکی دروستبوو ، ئەو کاتە ئەو سی کەسە بتوانێت باڵانسەکە راست بکاتەوە . بەڵام فکرەکەی من قەبوڵ نەکرا . من پێشنیارم کرد بۆ برادەرەکانی خۆمان کە ئەگەر لایەك حکومەت وەربگرن و لاکەی تر ببن بە ئۆپۆزیسیۆن . لەگەڵ پارتی قسە بکەین ئەگەر ئەوان حکومەت وەرگرن ئێمە دەبین بە ئۆپۆزیسیۆن ، ئەگەر ئێمەش حکومەتمان وەرگرت با ئەوان ببن بە ئۆپۆزیسیۆن . ئەو فکرەیەش لە لای برادەرەکانی ئێمە قەبوڵ نەبوو و پێیان وابوو پێکەوە حکومەتێکی ئیئتیلافی دروست بکەن . لەبەر ئەوە من عەقلم نەیبڕی و وازم لێ هێنا . وە ئەگەر وازم لێ نەهێنابایە ئیحتیمالی هەبوو ئەو ناکۆکیانە ، ئەو زەمانە مومارەسەی کاری دیموکراسی زۆر کەم بوو ، رەنگ بوو ببێتە هۆی هەڵگیرسانی شەڕ لەنێوان ئەو باڵانەی ناو یەکێتیدا . پێموابوو ئەولەویەت بۆ ئەوەیە کە یەکێتی بە ساغ و سەلامەتی بمێنێتەوە لەبەرئەوە من بۆم بەجێهێشتن . هەموو جارەکانیش وابووە کە ناکۆك بوو بووم لەگەڵ رەفیقەکانم لەجیاتی ئەوەی شەڕیان لەگەڵدا بکەم بۆم جێهێشتوون .

گوڵان : هەست ناکەی لە سیاسەتدا ئەوە مەرفوزە ؟ ئەو وازهێنان و خۆ دوورخستنەوەیە . سیاسەت وایە تۆ دەبێت ململانێش بکەیت و هەوڵیش بدەیت کەمینەی خۆت بکەیت بە زۆرینە .

نەوشیروان : ئەوە لە وڵاتێکدا کە حزبەکان چەکدار نەبن راستە ، بەڵام لە وڵاتێکدا کە حزبەکان چەکدار بن و سەرکردایەتی حزبەکە و سەرکردایەتی سیاسی ئامادە بن بە چەك دیفاع لە مانەوەی خۆی لەو پۆست و پایانەدا بکات پێم وایە ئینسان بکشێتەوە باشترە وەك لەوەی شەڕیان لەگەڵدا بکات . ئەوەی کە تۆ باسی دەکەیت رەنگە لە وڵاتێکدا بێت کە تەقالیدی دیموکراسی رەگداکوتاوی تێدابێت . لە ئەوروپا رەنگە وابێت بەڵام لە کوردستانێکدا کە هەموو چەکدارن پێم وایە ئەوە سەر ناگرێ .

گوڵان : قسەیەکی بەربڵاو هەیە دەڵێت کاك نەوشیروان تەنها سلێمانی پێ شارە . واتە بیرێکی ناوچەگەری بەسەریدا زاڵە . دەکرێ ئەمە لەسەر زاری خۆتەوە راستی ئەمە بزانین ؟

نەوشیروان : ئەسڵەن من خۆم بە کوردستانی دەزانم نەك خۆم بە خەڵکی کوردستانی عێراق بزانم . یەك نیشانەم پێ بڵێ دەلیلی ئەوە بێت کە من ناوچەگەریێتی دەکەم .

گوڵان : دەڵێن گوتووتە هەولێر کوێی پیرۆزە تا شەڕی تیا نەکرێ کاتێ ساڵی 1994 ، 1995 و 96 و واتە ئەو ساڵانەی کە شەری ناوخۆ هەبوو . ئایا فیعلەن تۆ وات گوتووە ؟

نەوشیروان : وەکو مەبدەو من هەموو کوردستانم پێ پیرۆزە نەك هەر شاری هەولێر . لە زاخۆوە تا خانەقین بە ناوچە دابڕاوەکانیشەوە بە شتێکی پیرۆزی دەزانم ، وەختی خۆیشی کە ئێمە خەباتمان کردووە لە پێناوی نیشتمانەکەمان خەباتمان کردووە . نیشتمانەکەی ئێمەش بەتەنیا بریتی نییە لە شاری سلێمانی . ئەوە قسەیەکی ناراستە و من وام نەوتووە ، بەڵام ئەوەش ئەگەڕێتەوە بۆ ئەو قسەوقسەڵۆکانەی کە باڵە ناکۆکەکانی ناو یەکێتی بۆ یەکتری دروستی دەکەن . ئەگینا ئەوەی کە من پێم دەڵێن موهەندسی شەڕی براکوژی بووە ، من هەموو شەڕەکانی پێش راپەڕینیش هەر لەسەر هەولێر کردوومە .

گوڵان : کاك نەوشیروان هەندێك جار هەڵوێستی زۆر جدیت هەیە وتێبینی و رەئی خۆت هەیە لەسەر ئەو شتانەی کە تۆ بە نانیشتمانی دەزانی و یان ئەو شتانەی کە تۆپێت وایە زیانی هەیە بۆ ئایندەی کوردستان . دوای رووخانی بەعس کە رژێمی بەعس نەما لەسەر حوکم ، کۆمەڵێك فایل هاتە گۆڕێ گوایە لە سەرکردایەتی یەکێتی و حزبەکانی تریشدا فایلدار هەیە . ئەگەر ئەمە حەقیقەتێکی تێدایە بۆچی ئەو کاتە مەوقیفت وەرنەگرت ؟ خۆ ئەوەش بابەتێکی زۆر جددی بوو ؟

نەوشیروان : مەبەستت لە فایلدار چییە ؟

گوڵان : ئەوانەی کە یارمەتیدەر بوونە لەگەڵ بەعس جا بە هەر شێوەیەك بێت ، سیخور بووبن یان هەر شتێکی تر، گرنگ ئەوەیە هاوکاری بەعس بووبن ؟.

نەوشیروان : من زۆربەی فایلەکانی سەرکردایەتی یەکێتیم بینیوە ، لە راستیدا بە مەعنای سیخور کەسیان سیخور نەبوونە تاوەکو ئینسان ناونووسی بکات .

گوڵان : کاك نەوشیروان دوای رووخانی بەعس بەشداری لە بنیادنانەوەی عێراقی نوێ کرد . ئایا فیعلەن کاك نەوشیروان بڕوای بە عێراقی نوێ هەبوو کە بەم شێوەیە سەردانی بەغدای کرد و بەشداری ئەنجوومەنی حوکمی کرد بۆ ئەوەی عێراقێکی نوێ دروست بکات ؟ بۆچی خەریکی کوردستان نەبوو و دوای رووخانی سەدام کوردستان بکاتە کوردستانێکی نوێ ؟

نەوشیروان : پێموایە بۆ هەردووکیان کارمان کردووە . بە نسبەت کوردستانەوە پێم وایە ئێمە ئیشێکی زۆر گەورەمان کردووە ئێستا لە کوردستان دەتوانیت بڵێیت بە مەعنای وشە بناغەی دەوڵەتی کوردی هەیە . هیچ لایەنێکی عێراقی و ئیقلیمی و نێودەوڵەتیش بەگونجاوی نازانن کە کورد دەوڵەت دروست بکات . بۆ تۆ باشترین ڕێگا ئەوەیە لە عێراقێکی تازە لە دەزگای بڕیاردانی سیاسیا تۆ بتوانیت دەسەڵاتت هەبێت . تا ئەو کاتەی کە ناتوانیت جیابیتەوە خۆت حەز بکەیت و حەز نەکەیت بەشێکی لە عێراق . مادام بەشێکیشی لە عێراق ، لە عێراقدا دەوڵەتێکت هەبێت کە دەسەڵاتت هەبێت لە دەزگای بڕیاردانی سیاسیدا . دەوڵەتێك بێت دیموکراسی بێت ، دەوڵەتێك بێت لە خزمەتی خەڵکەکەدا بێت و دەوڵەتێکی تازە بێت ئەمە لە قازانجی کوردە . ئەوەی تریش من پێم وایە ئێمە بناغەی دەوڵەتی کوردیمان دامەزراندووە .

گوڵان : چوار ساڵی ڕێك بەر لە ئەمڕۆ بەڕێزت لەگەڵ کۆمەڵێك ئەندامی مەکتەبی سیاسی یەکێتی یاداشتنامەیەکیان بەرز کردەوە کە دەنگی ناڕەزایی لەسەر چەند شتێك تێدا بوو ، یەك لەو پرسانە تەمەنی مام جەلال بوو . ئایا مەبەست لەوە بوو کە ئەو تەمەنی گەورەیە و جەنابت بیی بە سکرتێر ؟ واتا تۆ واجیهەیەکی تر بووی لە ناو یەکێتی دوای مام جەلال یان مەبەستێکی ترت هەبوو ؟ بۆچی تەمەنتان خستە ناو ئەو پرسەوە ؟ تۆ باسی بەرنامەی سیاسیت دەکرد تەمەن ڕەنگە هەندێك جار ڕۆڵی نەبێت ؟

نەوشیروان : ڕاستە تەمەن ڕەنگە هەندێك جار ڕۆڵی نەبێت ، بەڵام لە مەسەلەی سەرکردایەتی یەکێتیدا نوێبوونەوە و تازەگەری شتێکی زۆر لەسەرەخۆییە . بەشێکی زۆری ئەندامانی مەکتەبی سیاسی و سەرکردایەتی یەکێتی لە تەمەنێکدان کە ئەبێت جێگە بۆ گەنج چۆڵ بکرێت . دوای ئەمە ، هەموو کەسێك کە گەیشتە تەمەنێك ئەبێت بیر لەوەی دوای خۆی بکاتەوە . من لە تۆ دەپرسم ئایا دەزانیت دوای مام جەلال چی بەسەر یەکێتی دادێت ؟ ئایا ئەزانیت دوای مام جەلال چی بەسەر پەیوەندیەکانی نێوان یەکێتی و پارتی دادێت ؟ ئایا ئەزانیت دوای مام جەلال چی بەسەر پەیوەندیەکانی نێوان کوردی عێراق و حکومەتی عێراق دێت ؟ پێویستە هەموو کەسێك پێشبینی ئەوە بکات کە دوای خۆی ئەگەر بە مردنیش نەبێت ، بە وازهێنان ، نەخشە بۆ ئەوە دابنێت کە دوای خۆی کەسانێك هەبن درێژە بە ئیشەکە بدەن .

گوڵان : باشە بۆ ئەوەی شتەکە شەرعیەتێکی جوانتری وەربگرتایە باشتر نەبوو داوای بەستنی کۆنگرەتان بکردایە ؟ چونکە لە کۆنگرە بڕیاری ئەو شتانە دەدرێت . نەوشیروان : ئەوە ڕاستە ، بەڵام تۆ ئەزانی کۆنگرەی یەکێتی کەی ئەبەسترێ ؟ گوڵان : من نەوەڵلا ، خۆ من لە سەرکردایەتی یەکێتی نیم ..

نەوشیروان : منیش هەرنازانم ، منیش ئێستاو ئەو کاتیش نەمدەزانی ، چونکە سکرتێری گشتی ئەو بڕیارە دەدات کەی کۆنگرە ببەسترێ و نەبەسترێ . عادەتەن حزبە باشەکانی دونیا پێش کۆنگرە ناکۆکیەکانی ناو خۆیان چارەسەر دەکەن . گەڵاڵەی بەرنامەی تازە ئامادە دەکەن و ئیش دەکەن کە سەرکردایەتی داهاتوو کێ بێت و کێ نەبێت کاتێکیش دەچنە ناو کۆنگرەوە ناکۆکیەکانی ناو خۆیانیان چارەسەر کردووە ، بۆ ئەوەی بەڕیزێکی یەکگرتووەوە بچنە ناو کۆنگرە و بەڕیزێکی یەکگرتووەوەش بێنە دەرەوە . نەك بچن لەناو کۆنگرەکە شەڕەکان هەڵبگیرسێنن .

گۆڵان : با بێینە سەر کاك نەوشیروان خۆی . ئایا کاك نەوشیروان تەنها لە پۆستی جێگری سکرتێری گشتی یەکێتی نیشتمانی کوردستان دەستی خۆی کێشاوەتەوە ، یان لە سەرکردایەتی و یەکێتیش ؟

نەوشیروان : ئەتوانی وەڵامی ئەو پرسیارە خۆت بیدەیتەوە . من ئەگەر بڵێم یەکێتی نیم بڕوام پێ دەکەیت؟

گۆڵان : نەوەڵا

نەوشیروان : دوای ئەوەش ، کاکە ئینسان کە تەمەنێکی دوور و درێژی لەناو حزبێکدا بەسەر دەبات ، هەموو تەمەنی گەنجێتی خۆی بەسەردەبات و ئەوەی کە پێیدەڵێن (حەنین) نوستاڵجیا تۆ ناتوانیت ئینسان ڕووت بکەیتەوە لە هەموو نوستاڵجیای خۆی مەبەستم ئەوەیە من بەدرێژایی سی ساڵ لەگەڵ کۆمەڵێك خەڵك پێکەوە چەندین قۆناغی خۆش و ناخۆشمان بڕیوە چەندین یادگاریمان هەیە ناتوانیت تۆ خۆت یەکجار ڕووت کەیتەوە لەم هەموو شتانە .

گۆڵان : بەڵام ئێستا هەست ناکەیت لە دووڕیانێکدای ؟ نازانیت لە لای یەکێتی بمێنیتەوە یان ئەوەتا ئەو بیر و تەوەجوهاتەی خۆت وردە وردە چڕ دەکەیتەوەو یەکێتیت لەسەر ئاگرێکی نەرم داناوە وەك چۆن بڵێی چایەکەت دێم بدات ، تا ئەو کاتەی سکرتێری یەکێتی نیشتمانی کوردستان بە تەئکید هەر دەبێت بگۆڕێت جا بە هەر شێوەیەك بێت ئیمسال نا ساڵێك دوانی تر بەتایبەت بەهۆی تەمەنەکەیەوە ، ئەو کاتە تۆ بێیت و بڵێیت بەڵێ من ئێستا سکرتێری یەکێتیم . ئەمە لە کاتێکدا ماوەی ئەم یەك دووساڵەی ڕابردوو و ئێستاو داهاتووش زەمینەیەکی لەبارتری بۆ دەڕەخسێنێ ؟

نەوشیروان : حەز دەکەم ئەوە بزانیت کە من لەسەر تەمەن کێشە بنیادنانێم چونکە لەوانەیە من خۆم پێش هەندێك کەس بمرم ، یەعنی کەس نازانێ کەی دەمریت و هەمووومان لە تەمەنێکداین کە موعەرەزین بۆ

ئەوەی بمرین . ئەوە یەکێکیان . دووەمیان من لە وتارێکدا کە بڵاوم کردۆتەوە بە ناونیشانی « دوای ئەو هەموو ڕەخنەیە ئینجا چی » لەوێدا چەندین سیناریۆم هێناوەتە پێشەوە . گۆڕین لە ڕێگەی گۆڕینەوە لەناو حزب ، گۆڕین لە ڕێگەی گۆڕینەوە لەناو دەسەڵاتدا و گۆڕین لەدەرەوەی دەسەڵات و لە دەرەوەی حزب . من خۆم لە راستیدا هیچ وەڵامێکی دیاریکراوم لەسەر ئەوە نەداوەتەوە ، جێمهێشتووە بۆ موناقەشەکردنێکی گشتی . دوای ئەوە کە تێرکرا بە نووسینی گفتوگۆ ، بە نووسینی وتار و بە گفتوگۆ ئەو کاتە خۆی ساغ دەکاتەوە لەسەر چی دەبێت .

گوڵان : کاک نەوشیروان لە ساڵانی 1980 تا 1985 و 86 تەقریبەن کاریگەرترین کاراکتەر بووی لە ناو هەناوی یەکێتی . ئایا پێیت وایە دەتوانی بەو تەوەجوهاتەی ئێستا هەتە هەمان ئەو کاراکتەرە ببینیتەوە کە لەو ساڵانەدا دەتبینی ؟

نەوشیروان : ئێستا دوو قۆناغی جیاوازە ، ئەو زەمانەی تۆ باسی دەکەی قۆناغی شەڕی پێشمەرگایەتی بووە ئێستا قۆناغی هەڵبژاردن و دروستکردنی دامەزراوەیی دەوڵەت و ئەوانەیە . من تەمەنا دەکەم کە پارتیش و حزبەکانی تریش هەموو لەگەڵ رۆحی سەردەمدا بگونجێن و خۆیان تازە بکەنەوە . تۆ وەختێك کە باسی فرەیی (تعددیە) دەکەیت بەبێ ئەو حزبە مێژووییانە ناتوانیت پلورالیزم لەم وڵاتەدا دامەزرێنیت . لەبەر ئەوە ئەوەی کە من بۆ یەکێتی تەمەنا دەکەم چاکبوونەوە و ئیسلاحاتە کە بۆ پارتیش تەمەنای دەکەم .

گوڵان : بۆچوونێك هەیە دەڵێت کاك نەوشیروان مستەفا رێك واتا مام جەلال تاڵەبانی . بە مانایەکی تر کاك نەوشیروان ئێستا لە هەموو کاتێکی تر زیاتر خزمەت بە یەکێتی دەکات بەو تەوەجوهاتانەی کە ئێستا هەیەتی و لە بنەڕەتدا لەگەڵ مام جەلال هیچ جیاوازییەکی نییە ، بەڵام بۆ ئەوەیەتی ئەوانەی کە لە یەکێتی دادەبڕێن کاك نەوشیروان کۆیان بکاتەوە ؟

نەوشیروان : ئەوە بیروڕای خۆیانە . بەڵام لە ژیاندا من هەمیشە عەبدی بیروباوەڕی خۆم بووم . عەبدی هیچ کەسێك نەبوویمە .

گوڵان : یەکێتی بەوە بەناوبانگە لەکاتی هەڵمەت و شەڕدا جیاوازیەکانی بچووك دەبێتەوە ، بەڵام ئەو کاتانەی شەڕ نییە و دۆخەکە ئارام دەبێت ئیتر جیاوازیەکانیش زەق دەبنەوە . بۆ نموونە ئێستا کە ئاشتیەو

سەقامگیری هەیە ، کەچی خەریکە کۆنە برینەکان هەڵدەدرێنەوە . ئایا ئەمە تا چەند ڕاستە ؟ چونکە تۆ ئەزموونێکی درێژت لەناو یەکێتی هەیە ئایا بەراستی وایە ؟

نەوشیروان : پێم وایە لە ئاشتیدا جیاوازیەکانی یەکێتی باشتر دەردەکەوێت لەگەڵ حزبەکانی تردا . بەڵام کام یەکێتی ؟ ئەم یەکێتیەی ئێستا پێم وایە زۆر جیاوازی نەماوە لەگەڵ پارتی .

گۆڵان : ئیمڕۆ کاک نەوشیروان بەهێزترین ئۆپۆزیسیۆنە کە بە بارودۆخەکە ڕازی نییە ، حزبی تریش هەن کە لەناو حکومەتیش بەشداریانکردووە یان نەیانکردووە ، بەڵام ئەوان کاریگەرییەکی ئەوتۆیان لە گۆڕەپانەکە نییە . بەڵکو کاک نەوشیروان کاریگەرترین ئەو ئۆپۆزیسیۆنەیە کە ئەمڕۆ خەڵك چاوەڕێی ئەوەی لێ دەکات کاریگەرتریش بێت لە ئێستا . ئایا مانای ئەوە نییە کە ئەو خەڵکەی تووڕە بووە لە ناو یەکێتی کە بە هەمان شێوەی ئێوە بیر دەکەنەوە و ناڕازین بە بارودۆخەکە و هەروەها ئەوانەیش کە سەربەخۆن یا لە نێوحزبەکانی تردان ، کە ناڕازین ، نەوشیروان بتوانێت سەرکردایەتیان بکات و وەکو ئۆپۆزیسیۆنێکی پلە یەك و سنوورێك بۆ حکومەت و ئەو دەسەڵاتە دابنێت کە هەیە ، یان هەر مەبەستت ئەوەیە یەکێتی ئیسلاح بکەیت ؟

نەوشیروان : من ناتوانم بە خۆم بڵێم ئۆپۆزیسیۆن . من لەگەڵ هاوڕێکانمان کە جۆرێك لە تەیاری سیاسین کۆمەڵێك چەمکی سیاسیمان خستۆتە روو ، ئێمە دوژمنایەتیمان لەگەڵ هیچ کەسێك نییە . ناحەزیمان لەگەڵ هیچ کەسێك نییە .

گۆڵان : مەبەستم شتی شەخسی نییە ، بەڵکو لە جیاوازی بیروڕا ؟

نەوشیروان : جیاوازی بیروڕای ئێمە لەسەر جۆری بەڕێوەبردنی دەوڵەتەکەیە . کە ئێمە پێمان وایە ئەم ئیدارەی کە ئێستا لە سلێمانی هەیە و ئەو ئیدارەی لە هەولێر و دهۆك هەیە لاساییکردنەوەی ئەوروپای شەرقیە کە پاشەڕۆژی نییە . بۆیە ئێمە کۆمەڵێك چەمکی سیاسیمان هێناوەتە ناو گۆڕەپانەکەوە و خستمانەتە روو . بۆ نموونە جیاکردنەوەی حزب لە حکومەت ، کە وەختێك ئێمە باسی جیاکردنەوەی حزب لە حکومەت دەکەین مەبەستمان ئەوە نییە کە حزب لە حکومەتدا نەبێت یان لە پەرلەمان نەبێت ، بێگومان کە هەڵبژاردن دەکرێت حزبەکان بەشداری تێدا دەکەن و ئەوان نوێنەر دەنێرنە ناو پەرلەمان و کابینە و وەزارەت پێکدەهێنن . بە مانای ئەوەی وەختێك کە دەڵێی حزب و حکومەت لەیەك جیابکرێتەوە پاش هەڵبژاردن و پێکهێنانی کابینە ئیتر رۆڵی مەڵبەند و لق و ناوچە و کۆمیتە و مەکتەبی سیاسی لە دەستتێوەردان (تدخل) لە کاروباری ڕۆژانەی حکومەتدا نەمێنێت . وەختێك تۆ نوێنەرەکانی خۆت

ئەنێریتە ناو وەزارەت ئەبێت لەڕێگەی ئەوانەوە کارەکانت بکەیت . وەختێك تۆ فراکسیۆنێکت هەیە لە ناو پەرلەماندا ئەتوانیت لەڕێگەی فراکسیۆنەکەی خۆتەوە کار بکەیت ، نەك ئەوەی بەرپرسی مەڵبەند و بەرپرسی لق و ئەمانە ڕۆژانە تەداخول بکەن لە کاروباری حکومەتدا . بەڕێوەبەری قوتابخانەی سەرەتایی ئەوان دای بنێن ، سەرۆکی شارەوانی ئەوان دایبنێن ، بەرپرسی ئاسیش ئەوان دایبنێن ، ئەمە یەکێکە لە خاڵەکان . خاڵێکی دیکە کە ئەوەی ئێمە زۆر بەلامانەوە گرنگە مەسەلەی شەفافیەتە ، شەفافیەت لە کاروباری دارایی ، لە کاروباری سیاسی ، شەفافیەت لە هەموو لایەنەکانی ژیاندا چونکە تۆ ئیتر لە قۆناخی مەترسی و ساوایی دەرچوویتە دەرەوە . ئەزموونی ئێمە ئیتر ئەزموونێکی ساوا نییە . چ ڕێگرێك هەیە لەبەردەم ئەوەی کە هەردوو وەزارەتی مالیە بودجەی حکومەتی هەرێم بەرێتە بەردەمی پەرلەمانی کوردستان بۆ ئەوەی گفتوگۆی لەبارەیەوە بکرێت ، چ ڕێگرێك هەیە لەبەردەمی ئەوەی کە پەرلەمانی کوردستان دەسەڵاتی ئەوەی هەبێت وەزیر بانگ بکات و محاکەمەی بکات و ئەگەر زانی کە وەزیرێکی لێوەشاوە نییە متمانەی لێ بسەنێتەوە و بیگۆڕێت . ئەو مەسەلەی عەدالەتی کۆمەڵایەتییە کە لە زەمانی یۆنان و ڕۆمانەوە شەڕی لەسەر دەکرێ ، ئێمە ئەو مەسەلانەمان تەرح کردووە نەهاتووین باسی ئەوە بکەین فڵان حزب خراپە و ئەمەیان وایە و ئەمەیان وایە . ئێمە پێمان وایە کە گۆڕین لە چەمکە سیاسیەکاندا بکرێت . ئێستا ئیدارەی سلێمانی ئیدارەی تاك حزبیە ئیدارەی فرەیی نیە کە باوەڕمان بە فرەیی هەیە .

گوڵان : پێت وانیە ئەو قۆناغەی ئێستا قۆناغێکی ئینتیقالیە هەموو قۆناغێکی ئینتیقالیش کاتی پێویستە ، بە بڕیارێك هەموو شتێك ناکرێ ، لە ڕوسیاش هەر وابوو بە ئاسانی یەکسەر نەکەوتە سەر ئەو سکەیەی کە جەنابت باسی دەکەیت ، ماوەیەکی دەوێت جا لەوانەیە ماوەکە کورت بێت هەندێ جاریش ماوەکە درێژ دەبێت . ئەگەر پۆتین نەبوایە ڕەنگە ئەو قۆناغە دووبارە لە ڕوسیا درێژ دەبۆوە . مەبەست قۆناغە ئینتیقالیەکە . بەڵام پۆتین هات توانی ئەو قۆناغە زوو ببڕی ، بەڵام لە کوردستان بەپێی ئەزموونمان و ئەوەی کە قەد دەوڵەت نەبووینە ڕەنگە ئەو قۆناغە درێژتر بێتەوە .

نەوشیروان : ئەوە ڕەنگە ، بۆچوونێك وایە . بەڵام بە بۆچوونی من ئەگەر ئیرادەی سیاسی لەلای سەرکردەی هەردوو حزبەکە بێت ، کوردستان هێشتا نەبووە بە دەوڵەتی موئەسەسات لەبەرئەوە بڕیاری سیاسی سەرکردایەتی حزبەکان زۆر گرنگە لە گۆڕینی ڕەوتی ئەو گۆڕانە .

گوڵان : ئەو سەرکردایەتیەش هێندە ئەزموونی نەبووە ، ئەوە ئەو چەند ساڵەیە سەیری دنیا دەکات . پێشتر ئێمە هەموومان لە شاخ بووین و کەی بیرمان لەوە دەکردەوە دەبین بە دەوڵەت و بزانین حوکمڕانی چۆن

دەبێت . بۆیە ناکرێ ئێستا خۆمان لەگەڵ وڵاتێکی ئەوڕووپی بەراورد بکەین ، چونکە هەر ئاستی وشیاری کۆمەڵایەتیشمان لەچاو ئەوان زۆری ماوە، وانییە ؟

نەوشیروان : ئەتوانیت ئیستیفادە لە تەجروبەی خەڵك بکەیت . واتا تۆ بۆ ئەوەی کۆمپیوتەر دروست بکەیت ئەچیت لە بازاڕ کۆمپیوتەری حازر دەکڕیت یان خۆشت بە هەمان قۆناغدا ئەڕۆیت کە کۆمپیوتەریان درووست کردووە . بێ گومان ئەچیت کۆمپیوتەری حازر دەکڕێت .

گوڵان : کاك نەوشیروان تۆ ئێستا لە ناو یەکێتی تۆزێك بە بەرهەڵستکار یان بەهەر شێوەو ناوێك ناودەبرێیت . ئایا ئەوە لادانێك نییە لە پەیڕەوی ناخۆی یەکێتی ؟ تۆ قاڵبووی ناو ئەو دۆخەی ، بۆیە لە خۆت دەپرسم ئەوەی تۆ ئێستا دەیکەیت لادانە لە پەیڕەوی ناوخۆ ، یان جێبەجێکردنی پەیڕەوی ناوخۆیە ؟

نەوشیروان : ئەوە ئەگەڕێتەوە بۆ سەرکردایەتی یەکێتی خۆی ، ئەوان خۆیان ئەتوانن بڕیاری لێبدەن .

گوڵان : بۆچوونێك هەیە دەڵێت لەوەتەی سکرتێری گشتی یەکێتی نیشتمانی کوردستان چۆتە بەغدا و بووەتە سەرۆك کۆمار ، بەهۆی سەرقاڵی لە بەغدا ئەوەندە ناپەرژێتە سەر یەکێتی وەکو جاران ، چونکە سەرقاڵی کێشەی سوننە و شیعە و سیاسەتی نێودەوڵەتی و ... هتد ، بۆیە هەندێ جاران کۆنترۆڵەکەی لەدەست دەردەچێت . ئایا فیعلەن ئەوە کاریگەری هەبووە کە ئەو ناکۆکیانەی خەریکە وردە وردە پەرەدەسەنن لە ناو یەکێتی بەهۆی دووری مام جەلالەوە بێت ؟

نەوشیروان : ڕەنگە ئەوە تەئسیرێکی گەورەی هەبێت ، چونکە دوو ئەرکی زۆر گەورەیە ، لەلایەك تۆ سەرکۆماری دەوڵەتێکی پڕ لە کێشەی وەك عێراق بیت و لە لایەکی ترەوە تۆ سکرتێری حزبێك بیت کە لە هەلو مەرجێکی وا ئاڵۆزاوی وەك کوردستانی عێراق دا بیت . بێگومان ڕێکخستن لە نێوان ئەو دوو ئەرکە کارێکی وا ئاسان نییە .

گوڵان : کاك نەوشیروان زۆر باسی ئەوە دەکات کە گۆڕانێك بکرێت ، گۆڕانێك وەك ئەوەی لە نسوسی خالسدا هاتووە . باشە عەلی وەردی کە ئەو کۆمەڵناسە بەناوبانگەیە دەڵێت هەموو ئەو گۆڕانانەی کە لە ڕۆژهەلاتدا دەکرێن و ئەوانەی کە ئیدیعای گۆڕانکاری دەکەن ، جگە لە دووبارە کردنەوەی مێژوو شتێکی نوێ نادەن بە دەستەوە . ڕات لەسەر ئەمە چیە ؟ ئایا فیعلەن ئەو گۆڕانکاریانەی کە دەکرێن دوای

ئەنجامەکەی هەر ئەوەیە کە لە پێشتردا هەبووە یان فیعلەن گۆڕانکاری لە ڕۆژهەڵاتیشدا دەکرێ و زۆر جددیشە و جیاوازیشە لەوانی ڕابردوو ؟

نەوشیروان : بۆچی بچینە سەر ئەو نموونانەی کە عەلی وەردی هێناویەتەوە ، من ئێستا حاڵی حازر لە کوردستانی عێراقدا لەو قۆناغەدا دەژیم . پرسیار لە خۆت دەکەم ئایا ئیمکانی چاکسازی لەم وڵاتەدا هەیە یان نییە ؟ ئیمکانی ئەوە هەیە کە عەدالەتێکی کۆمەڵایەتی جێبەجێ بکرێت یان نا ؟ ئیمکانی ئەوە هەیە کە ئازادی ڕا دەربڕین و کاری سیاسی زۆرتر بێت یان نا ؟ هەموو ئیمکانەکانی هەیە ، من بۆچی خۆم ببەستمەوە بە قسەیەکی عەلی وەردی دەربارەی کۆمەڵگایەکی پێش چل ساڵ لەمەوبەر .

گوڵان : بەڵام خۆ عەلی وەردیش هەر وا ئەو قسەیەی نەکردووە ، هەموو شۆڕشەکانی هێناوەتە پێش چاوی خۆی ئینجا وای گوتووە ، چونکە عەلی وەردی ڕەنگە جەنابت باش شارەزای بیت کە لە ناو واقیعی کۆمەڵایەتی بە تایبەتی عەرەب زۆر قاڵ بۆتەوە .

نەوشیروان : بەڵێ وایە .

گوڵان : بەر لەوەی بێینە سەر باڵی ریفۆرم کە جەنابت سەرکردایەتی دەکەیت . ئایا یەکێتی نیشتمانی کوردستان وەك كاك بەرهەم ساڵحیش ، وای گوت دەبێت بزانین ئایا حزبی ڕابردووە یان ئایندەیە بە ڕای جەنابت ؟ ئێمە ئەوە دەزانین لە ڕابردوودا شەرعیەتێکی شۆڕشگێڕانەی بەهێزی هەبوو ، بەڵام ئایا دەبێت هەر لەسەر ئەو شەرعیەتە شۆڕشگێڕانەیە بڕوات بەڕێوە ، یان ئێستا تەماشا دەکەین یەکێتی حزبی ئایندەشە ؟

نەوشیروان : من ناتوانم ئەو بڕیارە بدەم ، وەك بڕیاری مەحکەمە وایە و من ئەو بڕیاری مەحکەمەیە نادەم ، بەڵام ئەتوانم نموونەت لەسەر ئەوە بۆ بهێنمەوە . ئەگەر یەکێك سەروەت و سامانێکی زۆری بۆ بەجێ بهێنێت ، کۆمەڵێك منداڵ لەو خێزانەدا هەبن و هەموو ڕۆژێك لە سەروەت و سامانە کۆنەکە بخۆن بەبێ ئەوەی شتێکی تازەی بخەنە سەر ، ڕۆژێك دێت تەواو ببێت . سەروەریەکانی یەکێتیش بەس نین بۆ ئەوەی کە تۆ گەنج و نەوەی تازە پێگەیشتووی کوردی پێ قانع بکەیت . من هەتا ئێوارە بۆ یەکێکی باس بکەم چەند مانگ و چەند ڕۆژ لە ئەشکەوتێکدا ژیاوم ، چەند مانگ و چەند ڕۆژ چووین کەمینمان داناوە و چەند مانگ و چەند ڕۆژ لە شاخ و داخ نووستووین و وامان کردووە ، ئەوە هیچ فێری گەنجی

ئەوسەردەمە ناكات . ئێمە ئێستا لە شۆڕشدا نەماوین ئێستا لە دەورانی حوكمڕانیاین . لە حوكمڕانیدا خەڵك چاوەڕێ دەكات ژیانی خۆشتر بێت ، پاشەڕۆژی مسۆگەر بێت ، زانكۆكانی باشتر بێت ، ئەدائی حكومەتەكەی باشتر بێت ، ئەمن و ئاسایش بەرقەراتر بێت ، بازاڕ ببووژێتەوە ، كوشتوكاڵ و پیشەسازی ببووژێتەوە . ئەوان ئەوەیان لە ئێمە ئەوێت . حیكایەتی ڕابردوو بە كەڵكی ئەو زەمانە نایێت .

گوڵان : وەك خۆت باست كرد چەند جارێكیش لە یەكێتی ناڕازی بووی لە ساڵانی ڕابردوو و سەرەتای نەوەدەكانەوە تا ئێستا چەند جارێك ئاوا بوویت ، بەڵام ئایا هەست ناكەیت ئەو جارە لە هەموو جارەكانی تر ناڕازیبوونەكەت بە دەنگێكی بەرزترە ؟ دەتەوێ فیعلەن یەكێتی وەك ئەوەی جەنابت پێت وایە لە خەت لای داوە تۆ بیهێنیتەوە سەر خەت و وەكو جارانی لێكەیتەوە و كونجی گۆشەگیری نەگری ؟ چونكە ئەو جارە خەڵكێكی زۆر پشتگیریت دەكات و دەڵێن ئێمەش هەمان بۆچوونمان یان هەر بە سەراحەت دەنووسن ئێمە لەگەڵ خەتی كاك نەوشیروان داین .

نەوشیروان : ئێستا لەگەڵ جاران فەرقەكەی ئەوەیە كە جاران ئێمە لە خەتەر دابووین . پێش ڕووخانی سەدام حسێن مەترسی دەرەكی هەڕەشەی لێ دەكردین . ترسی ئەوەمان هەبوو ئیسلامی سیاسی كە لە هەڵەبجە و تەوێڵە و بیارەدا بوون و لە دواییدا بوون بە نەواتی درووست بوونی ئەلقاعیدە لە هەموو عێراقدا . هەردەم مەترسی ئەوە هەبوو كە بێن شاری سلێمانی و كوردستان داگیر بكەن . خەتەری بەعسیمان لەسەر بوو ، خەتەری دەرەوەمان لەسەر بوو ، ئێستا ئەو خەتەرەمان لەسەر نەماوە . بە ڕای من ئێستا خەتەر لەناو خۆمانەوەیە . ئێمە لەماوەی ئەو شازدە ساڵەی ڕابردوودا توانیومانە وەكو پێشتر باسم كرد بناغەی دەوڵەتی كوردی دابمەزرێنین . كۆشكێكی گەورەمان درووست كردووە كە پێی دەڵێن حكومەتی كوردی . لەناو ئەم كۆشكە گەورەیە خەڵكی وای تێدایە كە شایستەی ئەو شوێنە نییە . ئیشی ئێمە ئەوە نییە ئەم تەلارە بڕووخێنین یا ئەم كۆشكە بڕووخێنین . ئیشی ئێمە بریتیە لە گۆڕینی سیستەمەكە و لە جۆری بەڕێوەبردنی ناو ماڵەكە . ئێستا قەوارە دەستوورییەكەی كوردستانی عێراق چەسپاوە ، خەتەری غەزوی خاریجیمان لەسەر نەماوە . ئەوپەڕی ئێران یا توركیا دێت سنوورەكانمان بۆردومان دەكات . دانیشتوانی هەموو سنوورەكان بەقەدەر دانیشتوانی گەڕەكێكی شاری هەولێر نایێت . لەبەرئەوە خەتەرەكە كە دێت لە جۆری بەڕێوەبردنی وڵاتەكەی خۆمانەوەیە . ئەو زەمانە من نەمئەوویست قسە بكەم لەبەرئەوەی لە لایەكەوە ترسمان هەبوو ئیسلامی سیاسی بێت مەنتیقەكەمان لەدەست دەربێنێت ، لە لایەكەوە ئێمە سەد كیلۆمەتر لە مەقەڕی فەیلەقەوە دوور بووین لە كەركوك بە یەك شەو ئەیانتوانی بێنە كوردستانەوە شوێنەكانمان هەموو لێ تێكبدەن و بگەڕێنەوە . لە لایەكەوە خەتەری توركی هەبوو ، لە لایەكی ترەوە خەتەری پارتی هەبوو لە

زەمانی ناکۆکی بەینی یەکێتی و پارتیدا . تۆ مەجبووربوویت و ئەولەویەت بۆ ئەوەیە کە ئەگەر دام و دەزگایەك بە دڵیشیت نەبێت هەر ئەوەت پێ باشترە لەوەی دام و دەزگایەکی غەریب بێت سەیتەرە بکات بەسەرتەوە . ئێستا ئەوە نەماوە یەکێتی و پارتی ئیتیفاقی ستراتیژیان هەیە ، خەتەری ئێرانمان بەسەر نەماوە ، خەتەری تورکیامان بەسەر نەماوە و خەتەری بەغداشمان بەسەر نەماوە . وەختی ئەوەیە ناو ماڵەکەی خۆمان ڕێکبخەین .

گوڵان : باشە کاك نەوشیروان ئەو ڕاستە کە دەڵێیت نامانەوێت ئەو کۆشکە بڕووخێت ، بەڵام هەست ناکەیت لە ڕۆژنامەی ڕۆژنامە کە جەنابت کۆمپانیای وشە بەڕێوە دەبەیت. بۆ نموونە چاوپێکەوتن لەگەڵ جاشێك دەکرێت کە تا سەر ئێسقانی خیانەتی لێ دەباری ، تا بن هەنگڵی بە خوێنی ئەو خەڵکە داماوە سوور بووە کەچی ئەوان دێن و قسە بە حکومەتی هەرێم دەڵێن و قسە بە دەسەڵات دەڵێن . ئایا ئەوە برینی خەڵك چارەسەر دەکات یان زیاتر دەیکولێنێتەوە ؟

نەوشیروان : تۆ خۆت سەرنووسەری گۆڤارێکی ئەبێت باوەڕت بە ئازادی ڕادەربڕین هەبێت .

گوڵان : ئازادی لەگەڵ خەڵکی نیشتمانپەروەر .

نەوشیروان : نەخێر لەگەڵ هەموو کەسێکدا . تۆ دەبێت هەمیشە پەراوێزێك بهێڵیتەوە بۆ ڕای بەرامبەر ، بۆ ڕای ناحەز ، بۆ ڕای دوژمن . تۆ وەختێك کە ڕای کابرایەك بڵاودەکەیتەوە مانای ئەوە نییە تۆ پشتیوانی لێ ئەکەیت .

گوڵان : بەڵام خۆ دەزانین پێش وەخت قسەی خێر لە زمانی ئەو کابرایە نایەتە دەر کە تا سەر ئێسقانی خیانەتە .

نەوشیروان : بەڵێ ڕاست دەکەیت ، بەڵام ئەوە بەشێك بووە لە کۆمەڵگای کوردی . کۆمەڵگای کوردی جاشیشی تێدا بووە ، لەشفرۆشی تێدا بووە ، سیخوڕی تێدا بووە ، بەڵام بەگشتی هەمووی کۆمەڵگای کوردیە تۆ مەسئولیەتێکت هەیە بەرامبەری ، ناتوانیت و زەمانی ئەوە نەماوە خەڵك تەسفیە بکەیت و تویێژێکی کۆمەڵگا پاکتاو (تەسفیە) بکەیت . ئێمە دوای ڕاپەڕین کارێکی زۆر باشمان کرد کە جۆرێك لە ئاشتبوونەوەی نیشتمانیمان لەگەڵ هەموو ئەوانەی کە لەگەڵ حکومەت هاوکاربوون کرد . بوو بە سەبەبی ئەوەی کە ئارامی و ئاسایش تا رادەیەك لە کوردستاندا هەبێت .

گوڵان : زۆر جار باسی ئەوە دەكرێت كاك نەوشیروان خۆی پێشنیاری ئەوەی كرد كە ئامادەسازی بكرێت بۆ كۆنگرە و هەڵبژاردن لە كۆمیتە و مەڵبەندەكان و هەر جەنابیشت سەرپەرشتیاری ئەو هەڵبژاردنانە بووی . هیچ كێشەیەك نەبوو تەنانەت دوو سێ ڕۆژ دوای هەڵبژاردنەكان كە هەندێك پێكدادان و تووڕەیی دروست بوو لە كوردستانی نوێ ، لە شوێنێكیش دیمانەیەكت لەگەڵ كرابوو گوتبووت ئەوە شتێكی ئەوتۆ نییە كە شایەنی باس بێت ، كەچی دەڵێن دوایی ئێوە دەنگتان كەم هێنا بۆیە هەڵوێستت وەرگرت . ئایا دەكرێت ئەمە زیاتر ڕوون بكەیتەوە ؟

نەوشیروان : ڕاستە وایە ئێمە دەنگمان نەهێنا بۆیە هەڵوێستمان وەرگرت و هاتمە دەرەوە . هیچ عەیبی تێدا نییە .

گوڵان : واتا بڕوات بەوە نەبوو كە تۆ كەمینەی خۆت بكەیت بە زۆرینە ؟

نەوشیروان : خۆم چۆن بكەم بە زۆرینە . وەختێك تۆ ئەكەویتە ناكۆكیەوە لەگەڵ باڵێك ..

گوڵان : لە پرۆسەی دیموكراسیدا خۆی هەر وایە .

نەوشیروان : نەخێر لە پرۆسەی دیموكراسیدا ئاسایش بێ لایەنە ، هێزی چەكدار بێ لایەنە ، دەزگای ڕاگەیاندن بێ لایەنە و پارەوپوول بێ لایەنە . لەم هەڵبژاردنەی ئێمە ئەوانە بێ لایەن نەبوون .

گوڵان : یەكێتی هەمیشە و هەر لەگەڵ درووست بوونیەوە باڵی جیاوازی هەبووە . وەك باسمان كرد كۆمەڵەی ڕنجدەران و شۆرشگێران و هێڵی پان . بەڵام هەست ناكەیت ئەو یەك دوو ساڵەی ئێستا جیاوازیەكان وردە وردە بەرتەسكدەبنەوە ، بە مانایەكی تر ئەو فەزایە كەم بۆتەوە كە بتوانی لەناو یەكێتیدا جیاوازی نیشان بدرێت ؟ بە تایبەتی ئەو تەنگپێهەڵچنینەی باڵی ریفۆرم كە ئێستا هەر ڕۆژەی چاوەڕوانی بڕیارێك دەكەن كە چیان بەسەر دێت . مەبەستم ئەوەیە پێكەوەژیانی جیاوازی ئاوا ناكرێت ، جیاوازی ئەوەیە كابرا دەنگی خۆی بە ئازادانە هەڵبڕێ . ئێستا هەست دەكەیت ئەو جیاوازیە بەرفراوان نییە ؟.

نەوشیروا ن: وایە ئێستا سوڵتە و دەسەڵاتیان بە دەستەوەیە .

گوڵان : بەشێك لەو باڵەی ریفۆرم ئێستا پێیان وایە دەبێت سكرتێر و بەشێكی سەركردایەتی یەكێتی دەست لەكار بكێشێتەوە . ئایا هەست ناكەیت ئەوە بڕیارێكی زۆر قورسە ؟

نەوشیروان : مەسەلەی دەست لەکارکێشانەوە ، ئەوە ڕەنگە بەس لە کۆمەڵگای رۆژهەلاتیدا ئەو داوایە بە کفر حیساب بێت ، ئەگینا لە هەموو جێگایەك دەبێت بلێیی بڕۆوە و دەست لەکار هەڵگرە .

گوڵان : ئاخر ئێمەش لە کۆمەڵگایەکی رۆژهەڵاتی کە ئەو قسەیە بکەین هەست ناکەیت قورسە ؟

نەوشیروان : بەڵێ قورسە وایە . خۆ باڵی ریفۆرم ئەو داوایەیان نەکردووە ڕەگ ئەو داوایەی کردووە . بەڵام خۆ کفریان نەکردووە . یەکێکیان نموونەیەکی باشی هێناوە کە وتی ئەگەر راهێنەر (مدرب) ی تیپێکی فوتبۆل سێ جار تیپەکەی دۆڕاندی ئەبێت خۆی بڕوات و وازبێنێت . خۆت شارەزای یەکێك لە ناکۆکیە سەرەکیەکانی نێوان لینین و هەموو حزبە سۆشیال دیموکراتەکانی دونیای وەختی خۆی لەسەر ئەوەبووە کە لینین باوەڕی بەوە بووە شۆڕشی پرۆلیتاری بکات ، دکتاتۆریەتی پڕۆلیتاریا دروست بکات ، لەرێگەی توندوتیژییەوە دەست بەسەر دەسەلاتدا بگرێت . لینین پێی وابووە ململانێی چینایەتی بزوێنەری مێژووە . سۆشیال دیموکراتەکان لایەنگری ئەوەبوون کە ئەبێت سلمی چینایەتی بلاوبکرێتەوە ، جیاوازی چینایەتی لە نێوان هەژار و دەوڵەمەندا کەم بکرێتەوە و لەرێگەی ئاشتییەوە کارەکانیان بکەن . ئێستا یەکێك لەو شتانەی کە پێموایە ئەو برادەرانەی لەناو یەکێتی و لەناو کورددا شت دەنووسن لەسەر سۆشیال دیموکرات ، باوەڕم وایە لە جەوهەری سۆشیال دیموکرات تێنەگەیشتوون . چونکە بەو کارەی ئێستا کە ئەوان دەیکەن جیاوازە و دەلاقەکەی چینایەتی گەورەتر دەکەن لەجیاتی ئەوەی چینەکان لەیەکتری نزیك ببنەوە . جەوهەری فکری سۆشیال دیموکرات ئەوەیە کە تۆ هەوڵبدەیت لەرێگەی دیموکراتی و لەرێگەی هێمنی و پەرلەمان و ئەمانە جیاوازی نێوان چینەکان کەم بکەیتەوە . چینە هەژارەکە ئاستی ژیانیان بەرزبێتەوە و چینە دەوڵەمەندەکەش لەرێگەی باج و ئەو شتانەوە سامانەکانیان بێتە خوارەوە و بیکەن بە موڵکی دەولەت . ئێمە لەو قۆناغەداین . بەڵام بەداخەوە ئەوانەی کە باسی سۆشیال دیموکرات دەکەن وەك شتێك تێیدەگەن ، تەنانەت فەهد لە زەمانی خۆیدا کە حزبی شیوعی دروستکردووە وتویەتی باوەڕی بە سۆشیال دیموکرات نییە .

گوڵان : فەهد ستالینی بوو . هەر لە سەردەمی ستالینیشدا دروست بوو ..

نەوشیروان : بەڵێ ستالینی بوو . ئەوەی ئێمەش ئێستا تەقریبەن هەر ستالینیەتە .

گوڵان : ڕاستە کە دەڵێن باڵی ریفۆرم لەبەرئەوەی لە ئیمتیازەکان دوور خرابوونەوە بۆیە ئەو دەنگەیان هەڵبڕی و باڵێکیان دروست کرد بە ناوی ریفۆرم بۆ ئەوەی ئەو ئیمتیازاتانە بێتەوە دەست خۆیان ؟ ئەگینا

هیچ مەسەلەیەکی فکری بەو مانای سیاسی نییە کە یەکێتی بەرەو لێکهەڵوەشانەوە یان دابڕین لە میللەت ببات ؟ بەڵام ئیمتیازەکانیان لەبەردەست نییە بۆیە وا دەکەن ؟

نەوشیروان : هەموو شتێکیان لەبەر دەست بووە تا ئێستاش لەبەر دەستیاندایە .

گوڵان : ئەی ئێستا ئەو چوار ئەندامی مەکتەب سیاسیە باسی ئەوە دەکەن کە ئەو پارە و پوولە سەرف دەکرێت کەس نازانێت چۆن سەرف دەکرێت؟.

نەوشیروان : ئەمە مافی سروشتی هەر ئەندام مەکتەبێکی سیاسیە ، پەیوەندی بەوە نییە ، پەیوەندی بەوەوە هەیە دەبێت بزانیت ئەو حزبەی لەناویدا کاری تێدا دەکەی سەرمایەکەی لە کوێیە بە دەستی کێیە و چی لێ دەکرێت و چەندیشە ؟.

گوڵان : واتا ئەو پارەو پوولە بەدەست باڵی ریفۆرمەوە نییە ؟

نەوشیروان : بەدەست کەسەوە نییە ، کەس نازانێت بەدەست کێیەوەیە . ئەگینا ئەوانە هیچ کەسێکیان ئیمتیازاتیان لێ نەسەنراوەتەوە . هەندێکیان وەزیرن و هەندێکیان پلەی زۆر بەرزیان هەیە .

گوڵان : ئەوەی وەزیریش بوو ئەو رۆژە وتیان تا ئێستا وەزیرە و لاشمان نەداوە ، واتا ئەگەر بیرۆکەی لادانی گەڵاڵە کرابێت ؟

نەوشیروان : دوور نییە ، بەڵام من مەبەستم وەڵامی پرسیارەکەی تۆیە ، واتا هیچ کەسێك لەو کەسانەی کە ئەو بیرۆکانەیان هێناوەتە پێش لە ئەنجامی ئەوەوە نەبووە کە ئیمتیازاتیان لێ سەنراوەتەوە ، نەخێر وا نییە .

گوڵان : ئەو هەڵوێستانەی کاك نەوشیروان لە لایەك و هەڵوێستی هەندێك لە سەرکردایەتی یەکێتی لە لایەکی تر کە خەریکە پێکهەڵدەشاخێن ، ئەمە وا دەکات بواری ئەوە زۆر کەم بێتەوە کە کاك نەوشیروان بەردەوام بێت لە ناو یەکێتی نیشتمانی کوردستاندا ؟ ئەگەر وای لێبێت تۆ ئەڵتەرناتیڤت هەیە ؟ چونکە بە تەئکید تۆ ناتوانیت وەك هاووڵاتیەکی ئاسایی بژیت ، قسەی تۆ جۆرێکە هەموو کوردستان دەبێ موتابەعەی بکات و بزانێت بەرەو کام ئاقار هەنگاو هەڵدەگری ، لەبەرئەوە ئەگەر وای لێهات تۆ لەناو یەکێتی نیشتمانی نەتوانیت بەردەوام بیت و درێژە بەو هەڵوێستانەی خۆت بدەیت ؟ ئەڵتەرناتیڤت چییە ؟

نەوشیروان : هەروەکو ئێستا چی ئەکەم هەر وەها ئەکەم . گوڵان : بەڵام ئێستا لەناو یەکێتیت . نەوشیروان : ئێستا لەناو یەکێتی نیم . لە دەرەوەی یەکێتی قسە ئەکەم ، من نە لە مەکتەبی سیاسیم نە لە سەرکردایەتیم نە لە مەڵبەندم . دوایی ئەوەی کە تۆ باست کرد ، ڕەنگە تۆ پرسیارەکەت زۆر بە دیبلۆماسیانە کرد . من خۆم نە حزبم هەیە ، نە دەزگای دیکەم هەیە و نە ڕێکخراوی سیاسیم هەیە . واتا ئەگەر شەڕیش بێ من لایەنگری شەڕ نیم ، ئێمە تازە خەریکین بیر هەڵدەکەنین و خانوو دروست دەکەین ، ئێمە بە تەمای پرۆسەیەکی زۆر هێمن و دیموکراتین .

گوڵان : هەندێك لەوانەی کە ئێستا لە سەرکردایەتی یەکێتین دەڵێن کاك نەوشیروان هەڕەشەیە بۆ سەر یەکێتی ؟ واتە تۆ دەتەوێ یەکێتی لەبەریەك هەڵوەشێنیتەوە و فەوزایەك لە ناو یەکێتی دروست بێ و ئەو ئارامی و هێمنییەی لە ناو یەکێتی هەیە نەمینێت . ئەمە تا چەند ڕاستە یان بە پێچەوانەوە تۆ هێزی مانەوەی یەکێتی .کامەیانی ؟

نەوشیروان : ئەوە ئەتوانیت لە خۆیان بپرسیت .

گوڵان : کاك نەوشیروان دوای چل ساڵ خەبات کە لەگەڵ ئەودۆخە تاڵ و شیرینەی یەکێتی دەڕۆیت و قوربانیت داوە و ماندوو بوویت و هەموو ڕێگایەکی سەختت گرتوتە بەر بۆ سەرکەوتنی یەکێتی نیشتمانی کوردستان . ئێستا ڕێگا دەدەیت یەکێتی نیشتمانی تووشی کەرت بوون بێت ؟

نەوشیروان : من لەوەتی خۆم هاتوومەتە دەرەوە بە یەك کەسم نەوتووە وازبێنێت ، هەرچیش پرسی بە من کردبێت وتوومە ئەوە ئارەزووی خۆتە .

گوڵان : بەڵام تۆ کاریگەری زۆرت هەیە چونکە تۆ سی چل ساڵ خەباتت لەم حزبە هەیە .

نەوشیروان : تۆ بیستووتە کەسێك لەناو یەکێتی بووبێت و من پێم وتبێت لەناو یەکێتی وەرە دەرەوە و ئیستیقالە بکە ؟

گوڵان : نەمبیستووە بەڵام کە تۆ دابڕای خەڵکێك بە تۆ موتەئەسیرە ، خەڵکێکی زۆریش .

نەوشیروان : ئینجا ئەوە دەکەوێتە سەر خۆیان ، من کەسم هان نەداوە واز لە یەکێتی بێنێت . بە پێچەوانەوە هەر کەسێك لە منی پرسیبێ وتوومە لە شوێنی خۆتدا بمێنەرەوە و ئیشی باش بکە . ئێمە بەدیلێکی ترمان نییە تا ئێستا پێی بڵێم لەوە واز بێنە و وەرە خەریکی ئەمە بە .

گوڵان : کاك نەشیروان وابزانم لەو دواییە مام جەلال بڕیارێکی دا کە تەوافوقێك دروست بێت لەنێوان ئەوانەی کە لە کۆنفرانسدا بۆ هەڵبژاردنەکان دەرنەچوون ، ئەوانیش بێن بۆ کۆنگرە . ئایا ئەو کێشەیە بەوە چارەسەر دەبێت ؟ ئەگەر ئەوانەی کە دەریشنەچوون بە دەنگدان کە حەق خۆیان بوو دەنگ بهێنن بەهەر هۆکارێك بووبێت دەنگیان نەهێنا ، ئەگەر ئەوانە بێنە کۆنگرە دڵی کاك نەوشیروان چاك دەکاتەوە ؟

نەوشیروان : ئێمە موشکیلەکەمان ئەشخاس نییە ، واتا ئەوە نییە چەند کەسێك لابرێت و چەند کەسێك بچێتە شوێنی . ئێمە موشکیلەکەمان ئەوەیە گۆڕین چۆن لە شێوەی بەڕێوەبردنی ئیشەکاندا ئەکرێت ، گۆڕین چۆن لە پەیڕەوی ناوخۆدا ئەکرێت ، گۆڕین چۆن لە بەرنامەی حزبەکەدا ئەکرێت ئەگینا ئەگەر هەموو سەرکردایەتی بگۆڕدرێت ئەگەر بە هەمان ئەو سیستەمەی ئێستا ئیش بکەن هەمان بابەت و گرفتە . سیستەمی ئیشی یەکێتی سیستەمێکی سەرۆکایەتییە ، ئەندامانی مەکتەبی سیاسی لەبەردەمی شەخسی سکرتێری گشتیدا بەرپرسن، واتا لەبەردەمی یەکتریدا بەرپرس نین ، مەبەستم ئەوەیە دانانیشن لە کۆبوونەوەکاندا پرس و ڕا بە یەکتری بکەن . مەسەلەی تەوافوقیش تۆ بێیت پێنج کەس لەبەر خاتری من و پێنج کەس لەبەر خاتری سەرکردایەتی و لەبەر خاتری مەکتەبی سیاسی بهێنی بۆ کۆنگرە ، پێم وایە ئەوە چارەسەری گرفت و کێشەکان ناکات . چونکە موشکیلەکانی یەکێتی لەوە قووڵترن .

گوڵان : ئەوە تەوافوقێکە وەك ئەوەی لە بەغدا دەکرێت . ئەوەش ڕەنگە چارەسەرێکی کاتی بێت بۆ ئەوەی هەردوو لا بتوانن بە یەکەوە هەڵبکەن .

نەوشیروان : وەك ئێستا عەرزم کردی گرفتی ئەشخاس نییە ، گرفت ئەوەیە دەلاقەیەکی گەورە لە نێوان یەکێتی و خەڵکدا درووست بووە . دەلاقە دروستبووە لەنێوان قاعیدەی یەکێتی و سەرکردایەتیەکەی .

گوڵان : ئەگەر تۆ ببیتە جێگری سکرتێری گشتی کە پێشتریش جێگر بووی ، ئەو هەموو کادیر و تەنانەت هەندێك لە ئەوانەیش کە لە مەکتەبی سیاسین و پەیڕەوی تۆ دەکەن ، ئایا بەم هێزەوە ناتوانیت ئەو دەلاقەیە بچووك بکەیتەوە و ئەو فەزا گەورەیەی لە نێوان خەڵك و یەکێتی نیشتمانی هەیە بە لای کەمی سەدا پەنجای کەم بکەیەوە ؟

نەوشیروان : بۆم نەکرا بۆیە هاتمە دەرەوە ، نەمتوانی .

گۆڵان : باشە ئەی ئەگەر بڕیاریان دا بۆ نموونە بۆ ئەوەی لەبەر یەکێتی نیشتمانی کوردستان تووشی وەزعێکی خراپ نەبێت سەرلەنوێ کۆنفرانسەکان دەست پێبکەنەوە ، واتە ئەوەی کە کرا قبوڵ نەبێت دووبارە وەك پێشتر سەرپەرشتیاری هەڵبژاردنەکانیش هەر خۆت بیکەیت . ئایا ئامادەی ئەوە بکەیت ؟

نەوشیروان : ئەوە گریمانەیەکە لە وەختی خۆیدا باسی دەکەین .

گۆڵان : کاك نەوشیروان تۆ جگە لەوەی وەك سیاسیش وەك نووسەرێك و وەك ڕۆشنبیرێکیش تا ڕادەیەك جێ دەستت لە بواری ڕۆشنبیری و نووسینیشدا بەرچاوە . خەڵك چاوەڕوانی دەکرد کە کۆمپانیای وشە دادەمەزرێت بەڕاستی چاوەڕوانی شتی گەورەی دەکرد ، بەڵام ئێستا هەست دەکەیت کۆمپانیای وشەش ئەوە نەبوو کە کاك نەوشیروان بەڕێوەی دەبات . چونکە تەسەور دەکرا کاك نەوشیروان دوای ئەو شارەزاییەی لە بواری سیاسەت و نووسین دا هەیەتی ڕەنگە شتێك بکات کە زۆر جیاواز بێت لەو دۆخەی کە ڕۆژنامەگەری کوردی هەیەتی ، ناڵێم هیچ جیاوازی نییە، تا ڕادەیەك هەیە بەو ئاراستەیەی کە ئێوە خۆتان دەتانەوێ . بەڵام ئەوەش نییە کە خەڵك پێی وابوو کۆمپانیای وشە شتێکی نەوعی دەبێت ، بەتایبەت ئەگەر دروستکردنی هەواڵی لێ دەرکەی ، کە من ئەمەیانم پێ باشە ، ئەوانی تری تۆزێك لە ڕۆژنامە ئەهلییەکانی تر باشترە ، پرسیار ئەوەیە ئێستا خۆت لەبەڕێوەبردنی ئەو کۆمپانیایە بەو وەزعەی ئێستای ڕازیت ؟

نەوشیروان : بەو توانا کەمەوە کە هەمانە بەڵێ ڕازیم .

گۆڵان : بەڵام ، ڕەنگە ئەوە پاساو نەبێت .

نەوشیروان : نا ئەوە پاساو نییە ، ئێمە دامانانابوو ناوەند (مرکز) ێك دروست بکەین بۆ لێکۆڵینەوەی ئابووری ، سیاسی ، عەسکەری و بواری جیاجیا بە شارەزاییەوە . کە وەختێك حیسابمان کرد بۆ سێ مانگ پارەو پوولێکی زۆری تێدەچێت . دامانانابوو بۆ نموونە بڵێین تەلەفزیۆنەکەمان زووتر بخەینە ئیش ، خۆت دەزانیت بودجەی تەلەفزیۆن چەندی ئەوێت ، ڕۆژنامەی ڕۆژانە بودجەی چەندی ئەوێت ، کە وەختێك تۆ ڕاپرسیەك ئەکەیت خۆت ئەزانیت بودجەی چەندی ئەوێت . ئێمە تا ئێستا بێجگە لەو پارەیەی کە ئەوەڵجار لە مام جەلال مان وەرگرتووە هیچ پارەیەکمان لە هیچ لایەن و جیهەتێکەوە وەرنەگرتووە ، بەو ئیمکانیەتەی کە ئێستا ئێمە هەمانە ئەوەندەمان پێ ئەکرێت . ئومێدم وایە لە پاشەڕۆژدا

بتوانین زیاتر بکەین . دوای ئەوەش ، خەڵك هەمیشە چاوەڕوانیەکانی زۆرە ، واتا چاوەڕوانییەکانی زۆرترە لەوەی کە تۆ بتوانیت پێشکەشی بکەیت . خەڵك پێی وابووە کە ئەگەر حکومەتی کوردی هەبێت خەڵك هەمووی لە بەهەشتدا ئەژیت .

گوڵان : کاك نەوشیروان ئەگەر تووشی قەیرانێکی دارایی هاتی ، ئەوەش واریدە ، لەگەڵ یەکێتیش وەزعت بەو شێوەیە بێت کە ئەوان هاوکاریت نەکەن . هەست ناکەی تووشی قەیرانێك دەبیت و ڕەنگە بە زەحمەت بتوانیت لێی دەرچیت ؟

نەوشیروان : لەوانەیە

گوڵان : واتا بەرچاو ڕوونیەکت بۆ کۆمپانیای وشە لەبەر چاو نییە ؟

نەوشیروان : بەڵێ لەبەر چاومە ، ڕەنگە ماوەیەکی تر پرۆژەیەك بە پەرلەمان بدەین بۆ جۆری یارمەتیدانی میدیای ئەهلی میدیای کەرتی تایبەتی .

گوڵان : ئەگەر پەرلەمان پەسندی نەکرد ، چونکە ڕەنگە ئەوەش زەحمەت بێت ؟ لەبەرئەوەی ڕەنگە تا رادەیەك فەوزایەك لە نێو بواری راگەیاندن بەتایبەت ئەوەی پێی دەڵێن میدیای ئەهلی هەبێت و ، ڕەنگە حکومەت و پەرلەمانیش تا ڕادەیەك دڵیان پێی خۆش نەبێت .

نەوشیروان : وایە ، بەڵام ئەوە ئەرکی حکومەتە ، وەك چۆن لە سلێمانی ئەو هەموو دەزگای ڕاگەیاندنە هەیە بە پارەی گشتی ئیش دەکەن ، لە هەولێریش ئەو هەموو دەزگای ڕاگەیاندنە هەیە بە پارەی گشتی ئیش دەکەن ، مافێکی سروشتی دەزگا ئەهلیەکانیشە کە شەریك بن . یان هی ئەوان ببڕن ، یا ئەوانیش بژیێنن . گوڵان : بەڵام ئەگەر نەیانکرد تۆ چی دەکەیت ؟ هەر زۆر زۆر ناچار دەبیت جار جار شتێك بنووسیت ، لەوە زیاتر چیت پێدەکرێت ؟ نەوشیروان : با لە ئێستاوە بڕیار نەدەین ، با چاوەڕێ بکەین باشترە .

گوڵان : کاك نەوشیروان زۆر خۆی لە دیمانە دەپارێزێت ، ئایا بەڕاستی گوشاری لەسەرە یان ترسی ئەوەی هەیە بە شێوەیەك لە شێوەکان خەڵکێك تووڕە بکات یان خۆی بە مەرجەعیەتێك دەزانێ بۆ نموونە وەك سیستانی ، موقتەدا و ... هتد ، حەقیقەتی خۆیان نیشان نادەن و بڕیاریش هەموو لە ژوورەکەی ئەوەوە دەڕوات ؟

نەوشیروان : نەخێر ، ڕەنگە هۆی سەرەکی ئەوەی کە خۆم لە دیمانە دەپارێزم بەڕاستی وەك خۆت دەزانی ڕۆژنامەنووس عادەتەن فزوڵێن ڕاتدەکێشن بۆ قسە کردن ، حەز ناکەم ڕۆژێك لە ڕۆژان ئەو قسانەی کە ئەیکەم ، خۆت ئەزانی من بە سەراحەت و ڕاشکاوی قسە ئەکەم و خۆم لا نادەم ، واتا نامەوێ قسەکانم لە تویکڵێکدا بپێچمەوە . جاری وا هەبووە کە من قسەیەکم کردووە حزبێك ، سەرکردەیەك ، گرووپێك یا لایەنێك بە شێوەیەکی تر سەیریان کردووە و بە خراپ لێکیان داوەتەوە . هۆکارەکە ئەوەیە ئەگینا نە خۆم بە مەرجەع ئەزانم و نە ئەو شتانە . هەرچیشی وتوومە من بە وتار نووسیومە .

گوڵان : خۆ خەڵکی تریش هەیە ڕۆژانە دیمانە دەکات و بە خراپیش لێك دەدرێتەوە و گوێشی پێنادات .

نەوشیروان : من گوێی پێ ئەدەم ، بەلامەوە گرنگە کە بە خۆڕایی هیچ لایەك زویر نەکەم .

گوڵان : کاك نەوشیروان دوای ئەوەی ئەو وەزعە گەرم بوو عومەر شێخ مووس گوتی من بۆ ئەوە هاتوومەتەوە بۆ ئەوەی وەزعەکە هێور بکەمەوە . کاك کۆسرەتیش ڕەنگە ڕۆڵێك ببینێت . ئایا پێت وایە بە ناوبژیوان ئەو مەسەلەیە چارەسەر دەکرێت ؟ واتا کێشەی ئێوە کێشەی ئەوەیە خەڵك ببێتە ناوبژیوان و ئێوە تۆزێك سارد بکەنەوە و ئەولاش سارد بکەنەوە بۆ ماوەیەکی کاتی ؟ یان کێشەی ئێوە کێشەیەکی سیاسیە و دەبێت گۆڕانکاری سیاسی لە ئیدارە و لە سیستەمەکە بکرێت ؟

نەوشیروان : وایە ، گۆڕانی سیاسیش بەشێکە لە گفتوگۆ ، واتا گۆڕانی سیاسی بە گفتوگۆ ئەکرێت . ناوبژیوانی و قسەکانی ئەوانیش بەشێکە لەو گفتوگۆیانە و شتێکی باشە کە بکرێت . باشترین ڕێگاش ڕێگای گفتوگۆیە و من خۆم بڕوام بە دانوستان هەیە .

گوڵان : واتا گەشبینی بەوەی کە ئەگەر ئەوان هاتنە ناو ئەو کێشەوە وەزعەکە تۆزێك باشتر بکەن ؟

نەوشیروان : پێم وانییە بگەنە ئەنجامێکی گەورە ، بەڵام هەر لە هیچ باشترە . هەمیشە کردن باشترە لە نەکردن .

گوڵان : ڕاستە باڵی ریفۆرم دەنگێکی جیاوازە لەناو یەکێتی چ بۆ حکومەت چ لەناو حزبەکانی تریش . بەڵام هەست ناکەیت ئێوە تا ئێستا پڕۆژەیەکی جددیتان نییە بۆ بەڕێوەبردنی حوکم ، بۆ سیاسەتی حوکم ، بۆ ڕۆشنبیری حوکم و ... هتد ، ڕاستە لە وتارەکانت شتێك دەڵێیت ، بەڵام وتارەکانت لەسەر بابەتێکە ، بۆ نموونە ئەوەی ڕابردوو لەسەر ئەوە بوو کە مامەڵەمان لەگەڵ تورکمانەکانی کەرکوك چۆن بێ ت. ئەوانە پڕۆژە

نین بەو مانایەی پرۆژە بن بۆ هەموو کاروبارەکانی حکومەت . هەست ناکەیت کەموکورتیتان هەیە بەوەی تەرحەکانتان هێشتا بە پێی پێویست پێنەگەیشتووە ؟

نەوشیروان : من قسەکەر نیم بە ناوی ریفۆرمەوە . ریفۆرمیش بە مانای باڵ وەك زەمانی کۆن نییە سەرکردایەتیەکی هەبێت و دانیشێت و کۆبوونەوە بکات و بەرنامە دابنێت ، ریفۆرم تا ئێستا ئیتیجاهێکی سیاسیە ، تەوەجوهە ، تا ئێستا تەیارێکە . یەعنی ئەوە نییە تۆ بڵێیت کۆمەڵێك خەڵكن پێکەوە گروپێکیان درووست کردووە و ئەو گروپە لەرووی فکریەوە لەسەر هەموو شتێك مولتەزیمن و دانیشتوون بەرنامەیەك دائەنێن وەك بەدیل . لەبەرئەوە من قسەکەر نیم بەناوی ئەوانەوە ئەو شتانەی کە بڵاوی دەکەمەوە زیاتر هی خۆمن .

گوڵان : بە رای تۆ یەکێتی نیشتمانی کوردستان بەو وەزعەوە بۆ کوێ دەڕوات ؟ واتا بەرەو بەهێزبوون یان لێکهەڵوەشانەوە کە هەندێ جار لەناو سەرکردایەتی یەکێتیش قسەی وا دەکرێت کە ئەگەر یەکێتی بەم وەزعە هەر بەردەوام بێت ڕەنگە دەیانەوێت واتە ئێوە دەتانەوێت یەکێتی بچووك بێتەوە و ببێتە حزبێکی ژمارە پێنچ یان ژمارە چوار .

نەوشیروان : من خۆم باوەڕم بەوە نییە کە یەکێتی هەڵدەوەشێتەوە یان لەناو دەچێت . ڕەنگە لاواز ببێتەوە بەڵام نە هەڵدەوەشێتەوە نە لەناودەچێت .

گوڵان : دوای ئەو هەموو مشت و مڕەی کە کرا و دوای ئەو هەمووە ڕەخنە و ڕەخنەکاریەی کە کاك نەوشیروان بەسەریدا هات و ئیتر چەند جارێك مام جەلالی بینیوە لە سەردانەکانی ئێرە (سلێمانی) ، ئێستا پەیوەندیت لەگەڵ مام جەلال چۆنە ؟ بەراستی درزێکی زۆر بچووکیش بێت لێی نەکەوتووە دوای ئەوەی کە تۆ ڕای جیاوازت زەق کردۆتەوە ؟ یان هەر ئەو مام جەلال و کاك نەوشیروانەن کە جاران پێکەوە لە شاخ بوون و یەك دڵ و یەك گیان بوون ؟

نەوشیروان : لەسەر ئاستی شەخسی پەیوەندیم لەگەڵ هەموویان باشە ، بەڵام لەسەر ئاستی سیاسی ئێمە ناکۆکین .

گوڵان : ئەو ئاستە سیاسیە کە بۆچوونەکانی خۆتی تێدا دەخەیتە روو بۆچوونی مام جەلال لێت نزیك نابێتەوە ؟

نەوشیروان : خۆم وا هەستم نەکردووە .

گوڵان : بەپێی ئەو دیمانەیەی ئێستا لەگەڵ جەنابتم کرد هەست ناکەم تۆ وەکو ئەردۆگان کە لە حزبی رەفاە هاتە دەرەوە و حزبی داد وگەشەپێدانی دروست کرد و لە هەڵبژاردنەکانیشا سەرکەوت ، یان وەکو شارۆن کە لە حزبی لیکۆد هاتە دەرەوەو حزبی کادیمای دروست کرد و ئەویش لە هەڵبژاردنەکانا سەرکەوت ، نموونەی تریش زۆرن ، پرسیار ئەوەیە من لەم دیمانەیەدا هەستم نەکرد تۆ چاوەڕوانی ئەوە بکەیت بەیانی چ یەکێتی بگریتە دەست خۆت بە شێوەیەکی بەرفراوانتر لە ئێستا ، یان حزبێکی نوێ دروست بکەیت کە بنکەیەکی جەماوەری لە ئێستای یەکێتی زیاتری هەبێت . وا هەست دەکەم تەنها هەندێك بۆچوون هەیە دەیخەیتە ڕوو کەلە بۆچوونەکانی یەکێتی جیاوازە و ئیتر لەوە زیاتر شتێکی تر نییە . وایە ؟؟

نەوشیروان : وایە ، ئەو زەمینە دیموکراسیەی کە لە تورکیا هەیە بۆ دروستکردنی حزب ، کوا لە کوردستان هەیە .

گوڵان : ئەو زەمینە سیاسیە هەبوایە ئێستا هەنگاوی ترت دەنا ؟

نەوشیروان : ئەوە ڕەنگەیە ، لەبەرئەوە ئینسان ناتوانێت لەسەر ڕەنگە شت ئیمزا بکات .

گوڵان : دوا پرسیار ، جیاوازیەکانی کاك نەوشیروان ئایا بەشێکە لە سیاسەتی گشتی یەکێتی یان ئێستا کاك نەوشیروان لە یەکێتی نیشتمانی کوردستان دابڕاوە ؟ جاران زۆر سرووشتی بوو کە ڕای جیاوازیشت هەبوو هەر سەرکردەی یەکێتی نیشتمانیش بووی . ئایا ئێستا لە یەکێتی دابڕاوی چونکە ئەو ڕەئی جیاوازیە قوبوڵ ناکرێت ، یان هەر لەناو یەکێتی ؟

نەوشیروان : مەبەستت لەناو یەکێتی چییە ؟ من ڕۆژانە بە دەیان کادیری یەکێتی دەبینم ، سەرکردەی یەکێتی ئەبینم ، ئەندامی مەکتەبی سیاسی ئەبینم ، خەڵك ئەبینم . بۆ دابڕان من بە هیچ جۆرێك دانەبڕاوم ، بەڵام ئێستا من بەشێك نیم لە سیاسەتی یەکێتی .

گوڵان : باشە تۆ ئەو گلەییانە دەکەی لە چۆنێتی مامەڵەکردن لەگەڵ بەغدا ، پێت وایە ئەگەر تۆ سەرۆکی وەفدی کوردی و نوێنەری کورد بوایت لەو گفتوگۆیانەی کە لەگەڵ بەغدا دەکرێن گۆڕانکاریەك دروست دەبوو ؟ واتا وەزعی کورد باشتر دەبوو یان ئەگەر جەنابیشت بوایت هەر ئەوە دەبوو کە ئێستا هەیە ؟

نەوشیروان : ئەو زەمانەی کە هێشتا ئەنجوومەنی حوکم مابوو وتارێکم نووسی باسی ئەوەم کرد زەمانی گوڵبارانکردنی ئەمریکیەکان تێپەڕیوە و دۆستی هەمیشەیی و دوژمنی هەمیشەیی نییە ، هاوپەیمانێتی لە حاڵەتی

گۆڕاندایه و پێویسته ئێمه دانیشین و گفتوگۆیەکی جددی لەگەڵ ئەمریکیەکان بکەین لەسەر پرسە نەتەوەییەکانی خۆمان . ئەوە لە زەمانێکدا بووە کە هێشتا لە ئەنجوومەنی حوکم بووین ، ئەوە پێش ئەو زەمانە وابوو کە هێشتا ئەنجوومەنی حوکم مابوو سەبارەت بە رۆڵی من ، بڕیار وابوو بەڵام کە بە قسەیان نەکردم خۆ ناچم شەڕ بکەم .

گوڵان : جارێك نووسیبووت کەرکوکمان نەدۆڕاندووە .

نەوشیروان : ئێستاش باوەڕم وایە نەماندۆڕاندووە .

گوڵان : بەڵام کەرکوکیش نایەتەوە سەر هەرێمی کوردستان .

نەوشیروان : بۆ نایەتەوە ؟

گوڵان : لەبەرئەوەی نە کورد ئەو توانایەی هەیە و ئێمەش لە ناو چەند وڵاتێکداین کە خنکێنراوین هەر ئەوەندەیە هەناسە دەدەین . ئەو وڵاتانەش تەحەکوم بەسەر هەموو حوکمڕانیەکانی عێراق دەکەن .

نەوشیروان : من بۆچوونم وا نییە ، ئەگەر کورد بیەوێت نەخشەیەکی هەمەلایەنەی هەبێت ، پشوو درێژبێت من باوەڕم وایە دەتوانین کەرکوك و ناوچە دابڕاوەکانی تر بهێنینەوە سەر هەرێمی کوردستان . مەرجیش نییە ئەم ساڵ .

www.wtarikurd.info/